

שלא ידעו לו עון מנעוריו עד יום מותו. אחריו יהושע בן פרחיה, דברו מפורסם, ונתאי הארבלי היה כדורו. ואחריו יהודה בן שבאי ושמעון בן שטח וחבריהם. וביטיהם התחילה דעת "הקראות" (ל"א הקראים), בעבור מה שאירע לחכמים עם ינאי המלך והיה כהן והיתה אמו השודרה שהיא חללה, ורמו אליו אחד מן החכמים שאמר לו, ינאי המלך רב (לכס) [ב"ך] כתר מלכות והנח כתר כהונה לזרעו של אהרן, ויעצוהו

קול יהודה

אוצר נחמד

סמני שלא ידעו לו עון מנעוריו וכו'. נחמורס (פ"ז): הן הם משמת יוסף בן יועזר ויוסף בן זימנן בטלו האשכולות, איש שהכל בו (פירש"י מורה ויראה וזמילות הסדים), עוד שם במתניתא תנא כל האשכולות שמדור לישאל מימות משם עד שמה יוסף בן יועזר לא היה כהן אום דופי מכלן ואיך היה להם שום דופי (פירש"י קא ס"ד דופי של תנא לא היה באשכולות שמדור פרנסיס (ישאל). וע' מקיש כ"ס והסתא מעשה בחסדי אהרן וכו' ובדקר ונא מלאו לו עון ואחור הסדי היה ר"י בן בבא או ר"י בן אלעאי והם היו הכהן זריות אהרן יוסף בן יועזר. ומשני רב יוסף דופי של סמיכה קהני, ר"ל שלא היה ממלוכה כהן בשום דבר ומיוסף ואיך התחילו החכמים לחוקק על זה, ולפי שמלוכה הראשונה היסם דין סמיכה אם שומכין שלמים ביו"ט (גמיגס דף י"א) נקט סמיכה למסור. ופריך וסא ויסק גופים פליג בסמיכה בתנאים שם. ומתקן דא היה כסוף שניו אהרן שנחמעה החמחו. ולפי הגרסה תפס הכהן עירוב אמרם לא היה כהן שום דופי דר"ל עון, ובתנאי כי בתסקתא לא עמדו כהן ויפרכו לא לענין סמיכה למסור. ואולי כי לומר דמשמעות דופי ככל בתנאע, שלא היה כהן בשום עון ואילו עון ממלוכה, ורק על מה שאמר מכלן ואיך היה כהן דופי קא ס"ד דופי של תנא, על זה הקשו בש"ס שהרי מלאו אה"כ ג"כ מי שלא היה בו כהן, ועל זה היראו בגמרא שזה שאמר מכלן ואיך מלאו כהן, דופי איו תנא גמור אף דופי של ממלוכה מלאו כהן, ועד יוסי בן יועזר שאילו זה העמד הקל לא מלאו לו ושפיעא שאר עונות שלא מלאו לו עד יום מותו ואך דופי של ממלוכה נמאל לו כסוף ימיו. ומ"מ לבון הכהן כמה שאמרם שלא מלאו לו עון לא ינחא לי, דמאי איריחי הוא הכי כל המקבילים ממשה עד יוסי הכהן לא נמאל כהן דופי. ולולא דמספיקא סייחא אומרם שהחבר האבן שפטים נתקף לו ענין כהנאם בתורה שם כחסידי אהרן שלא מלאו לו עון עד יום מותו ביוסי בן יועזר שהכריז גם כן בענין זה: יהושע בן פרחיה דברו מפורסם. אולי נתכוון אל מ"מ ביהוסף דין קי"ט והיבדוד עולם פ' י"א. ואחרים אמרו שאמר היה בניו תלמידי שמאי וכל: דעת הקראות. הקראים, ואין זה דעת זרוב ותיחוס שלאיו היו כופרים ומורים כנכר ככמו: עם ינאי המלך. והוא יוחנן כהן גדול וקראו ג"כ ינאי: והיה כהן. שמתם כהנאם גדולה: השודרה שהיא חללה. שסיו אמורים שאמו של יוחנן זה כיהה שגריא אלל כיהוים כבוד ידם תקיפם. וכתיבם ששגיבם כיו ספק הללם שמא נענלם באונם לבוים ויהי פסולה לכהונה משום זונם, וכשכא עליה כסן אח"כ הוא תללם וכרי ולגם תלל לכהונם: לזרעו של אהרן. ר"ל

לו עון, להיומו הסוד שכנהונה: דברו מפורסם וכו'. הובא זכרו בקבלת הראש"ד, יעויין שמה: בעבור מה שאירע לחכמים עם ינאי וכו'. נמסכה קושיא פרק האומר (דף ס"ו) הניח מעשה ינאי המלך (אשר היה מן הכהנים של בית השמונאי) שהלך בטוהלים שנמדבר (פירוט שם מדינה) וכבש שם ששים כרכים, ובחורו היה שמה שמה גדולה, שלא וקרא לכל הכמי ישאל ואמר להם אבותינו היו אוכלים מלוחים (פ"י ירקת מלוחן הקופטים מלוח) בזמן שהיו עסוקין בבנין המקדש (פ"י שהיו עניים בזבואם מן הגולה והיו לריכיים להוציא במלכא הבנין), אף אלו נאכל מלוחים זכר לאבותינו (פ"י שמהו ותעורר להודות לפמו ית' על רכובת אשר העיריהונו). והעלו מלוחים על שלחנות של רבם וואלו. היה שם אדם אחד לן לב רע ובלעיל ואלעזר בן פנטירא שמו, ויאמר אלעזר בן פנטירא לינאי המלך לבס של פרושים עליך (פ"י שונאים אחרך ואינם שמתים בהללחך). ומה אעשה (פ"י לומר מתחתה לו דבר). הקטן ב"ז ענין שבין עיניך (פ"י הן לין הקודש על מלךך דכתיב ביה והיה על מלוח המי', ועל כן הוהר שלא בשעת עבודה לפירות ק"מ, או שלא כדון יענאו לפירות הרמב"ן, והם שריפות, על רבליהם לכבוד ה' החקוק בו והיה גרמא לשינוי את לבם על אדומתיך). ההקוב להם ב"ז ענין שבין עיניו, היה שם זקן אחד ויהודה בן גרדיא שמו, ויאמר יהודה בן גרדיא לינאי, ינאי המלך רב לך כהן מלכות הנה כהן כהונה לזרעו של אהרן. שהיו אומרים אמו נשנית במודעות (פ"י שהכופרים היו אומרים עליו שאמו נשנית בהר המודעות ושבויה פסולה לכהונה ושפאל אביו ומלאו הוא תלל). ויבוקם הדבר ולא מלאו ויבדלו חכמי ישראל כהנים (פ"י ששעם עליהם המלך). ויאמר אלעזר בן פנטירא לינאי המלך ינאי המלך הדיוט שבישראל כך הוא דימו (פ"י ראוי לו שיסבול הרפאו) אהה הוא מלך וכ"כ כך הוא דיקן (פ"י נחמיהו האם זה ראוי שלא הנקם מהם). ומה אעשה. אם אהה שומע לעמי רומסם (פ"י הרנס). וחורה מה תהא עליה (פ"י והלא בזה עתידה תורה שלחמעת). הכי כרובי ומונחה בקרן זוית כל הרוזה ללמוד יבא וילמוד (פ"י הוואלו וכרובות כל בה המזות לא ישתחב). אהר רב נתקן רב יתחן מיד חקקה בו מינוח (פ"י שכבר כהונה שבע"פ) דה"ל מינוח תורה שכבזת שבע"פ מאלי. מיד ויולן הרעה על ידי אלעזר בן פנטירא (פ"י כמו ויזן לין, או כנילון המכשיר), ויהרגו כל הכמי ישראל, והיה העולם משחומם עד שבה שמעון בן כשה (פ"י שגריחו אחי אשמו הוא הכביאחן) והחזיר את החורה לישנה, ע"כ. וכבר כרחיב הרי"א ענין הספור הלו בגמלא אבות משנת יהושע בן פרחיה: ורמו אליו אהרן בן החכמים וכו'. כות

ויעצוהו חביריו "להבאיש בחכמים" (כ"א לבאש החכמים) ולכלותם ולהגלותם ולהמיתם. ואמר להם כאשר נאבד החכמים ממי נלמוד התורה. אמרו לו הרי תורה שכתב כל הרוצה יבא וילמוד ואל תרגיש "בתורה" (כ"א לתורה) שבעל פה. והאמין להם ושמע דבריהם והגלה החכמים, ובכללם שמעון בן שטח, והיה התנו, ונתקלקלה הרבנות זמן מועט, ומרדו להחזיק "התורה" (כ"א בתורה) בשקול דעתם והקשותם, ונלאו ולא יכלו, עד שהושב שמעון בן שטח ותלמידיו מאלכסנדריא ושובה "הקבלת" (כ"א הרבנות) לאיתנה. וכבר השרישו הקראים שורש עם אנשים שהיו דוחים תורה שבעל פה ומתחכמים באמנות, כאשר אתה רואה שעושים היום. אבל הצדוקים והביטוסים אינם כי הם אפקורסים מכחישים העולם הבא. אך הקראים הם משתדלים

אוצר נחמד

קול יהודה

ר"ל הכספים ולא התללים, וכשחקרו על הדבר מלאוהו שקר כגור במגלה (קדושין ס"ו) שמחן עדים שטיעו שגבים היומו: ויעצוהו חביריו. הם הממאנים בדת השוטים. וקרא לכה חביריו על שם כונו: ר"ל להבאיש בחכמים. לכבוד תורה שבע"פ: ולכלותם. למחון זכרה ולכטל התורה כבעל פה: והגלה החכמים ובכללם שמעון בן שטח חתנו. בגמרא דברכות (דף מ"ח) אמרו ינאי מלכה ומלכה כרבו רפחא כהני סדרי, ומדקעל לכו לרנכן לא הוה ליה אינש לרנכו לכו, אמר לה לדיבתו מאן יסב לן גבבא דמנכן לן. אמרה ליה אשבעה לי דאי חיייתנא לן גבבא דלא מטרט ליה, אשבעה לה, חיייתיה לשתון בן שטח אחיה וכו'. כרי שברי כל הגדולים גולא שהביאוהו אחותו. וגם לא היה החנו רק גיטי, ואולי היה נהניר נוטחא אחיה, או ר"ל חותנו וי"ץ, וחתנו מוסב על שמה אבי שמעון שהיה חתן המלך: ונתקלקלה הרבנות. רעה לומר התורה שבע"פ: ושורח הקראים והגלוים עליהם ונלאו ולא יכלו כמו שאמרו בדברות במקום העבר עלה היה איש שידע לברך וכן אמרו בקדושין (שם) וכיה שטח שטח עד שבה שמעון שטח: לאיחבה. לתקפה הראשון: וכבר השרישו הקראים. שאע"פ שבה הרבנות לתקומה כבר קלטו הקראים שרש עם ההכסף שנקרא יראל שהיה כבד עליהם תורה שבע"פ ומואסים בה, כמו שהיה כח לדוק וביטוס אשר בומא המועט היה עשו כולם אגודה אחת להשליך אחר גוט התורה שבע"פ: והתחכמים בשענות. עד התורה שבע"פ: מכחישים העולם הבא. המתח שהיטו מדברי

הוא יהודה בן גרדיא שרמו על ההשד הלו בלחמו כדברים הלה: ויעצוהו חביריו. רמו ללעזר בן פנטיאל והמלך, בלחמו למלך אס אחיה שומע לעמתי רומס. והמלה הזאת כללה אלאו ארבעה משפטים רעים, ע"כ אמר להבאיש בחכמים (ובג"ל לבאש החכמים) ולכלותם ולהגלותם ולהמיתם, כאילו אמר שנפשו הגעל עם לחסה כניסם ושפלים, וגם יחר אפו צהם ויכלם צמיגי עמי, ועוד ישיאם מעל פניו אל ארץ אחרת, וסוף דברי יתיחס מכה מרוב והרנ והבדן. ואמר יעלוהו בלשון רבים, לרמוז אל סיעתו המחזיקים בידו ולא לא נכזרו במאמר הקודם: ואמר להם וכו'. היה תשובה ינאי המלך אל היוען המוכר: ושמעו דבריהם והגלה החכמים וכו'. נראה שענין אמרם יוכרנו לו והיה ישראל, ללא דוקא, רק הקצה מהם גלותם היא מיהמם וכה מלכו עם שמעון בן שטח המוכר עם במאמר כי בלחמה הסך להם בלחמם ליעט עמו. וכבר כתבו החוטפות פרקא קמא דבחרה גני עובדא הרודוס דקפליגוה בלבלו רבנן לא דוקא לבללו דהא הוו בני מירא שהיו נשיאים כשעלה הלל מבבל כדלמרינן בפסחים בפרק אלו דברים, והלל היה בפני הבית מאה שנה כדלמרינן ס"ק דשבת ומלכות הרודוס היה בפני הבית ק"ג שנה כדלמרינן ס"ק דע"כ: ע"כ: והיה חתנו. מדברי

אלם כי תקבלה האב"ד גם מפירות ש"פ שמענו היומו אחי אשחן לא חתנו: וכבר השרישו וכו'. כי מלא מין אה מינו ויעוורו: אבל הצדוקים והביטוסים וכו'. היה לפניך דעהו של הכר להבדיל בין הצדוקים והביטוסים אשר החלו מיומה אלטיגנום, ובין הקראים אשר לפי דעתו היהם רשעים אשר קר בימי שמעון בן שטח ממעטע ידליו כלחמו. ולשיטתו נמשך רי"א בנחלת אבות ועל משנת יהושע בן פרחיה. ומא שאמרו כי הצדוקים מכחישים העולם הבא, מובאר הוא ממה שאמרו בלבוש דר' נתן שזכרנו למעלה, גם מדברי חז"ל פרק הלך, אשר עמו בה דברי אהותם להוכיח על פניהם החייה המחיים, ובלאמר עם שללו לדוקים אה רבן גמליאל מנין שהקב"ה מחיה המחיים, אמר להן מן התורה ומן הנביאים ומן הכתובים ולא קבלו ממנו וכו'. אך ברש"ש בסימן א' הראייתך כי הרמב"ם איננו אהו להבדיל בין קראים לצדוקים וביטוסים, ובפירוט אבות ברור מלל כי יקראו בלרונת מצרים קראים ושמה אלל החכמים לדוקים וביטוסים וכה אמר החתולו להשבי על הקבלה וכו'. והראב"ע גם הוא מעטע עינים בהודמן אליו הספור על צדוקים, ולפי דעהם הורגרו לומר דעם היוה הקראים בלחו מכחישים היום בעוה"ס: כבר היה רשעים שרש תורה ראש לענה הדעה הנפסד הזה, אלא שלל נחפסע לכה זכרה כדברי הרמב"ם בשמחה אלטיגנום, ח"ל, והיו לזה הכהם שני המידיים עם האחד לדוק ושם השני ביטוס, ולאשר שמנו זכ המאמר יאלו מלפניו דא' והיחוו התורה, והתחבררה לאחד כה אחת ולהצברו כה אחרת, וקראום החכמים לדוקים וביטוסים. ובלבד לא לא יכולים לקבץ הקבלה לפי מה שהגיע להם מן האמונה, שזאה האמונה כרעה הפריד הקבוצים כל שכן שלל תקבץ הקבוצים, וכו' להלמן הדבר שלא יוכלו לכבוז אלל הכתוב, שאליו היו מושיאים אוהו מפיהם

משתדלים בשרשים מתחכמים בתולדות, ואפשר שיגיע הפסד אל השרשים רק מסכלותם לא בכונה מהם. ואחריו היה שמעיה ואבמליון, ומתלמידיהם הלל ושמואי. והיה מענין הלל מה שהוא מפורסם מחכמתו וענותנותו, והוא מורע דוד, והיה מאה ועשרים שנה, והיו לו כמה אלפים תלמידים, ובמזבחיהם מהם אמרו שמונים תלמידים היו להלל הזקן, שלשים מהם ראויים שתשרה שכינה עליהם, ושלשים מהם ראויים לעבר השנים, ועשרים בינונים, גדול שבהם יונתן בן עוזיאל, קטן שבהם רבן יוחנן

קול יהודה

אוצר נחמד

מדברי אנטיגונוס כמה שאמר אל תהיו כעבדים וכו' שרץ שאין כלן שטר עולם כהלל לגמרי: משתדלים בשרשים. מתחמלים לכבד תמונת השיקים וכו' מורע מן השנים ויש שטר ושנים: הפסד אל השרשים. ר"ל אל הכורה בככתב מוכר כפי מ"ט: והוא מורע דוד. מוכר כמכ"ט בהקדמת סדר זרעים פרק ג' בהבנון סדר הגזאים, והחזיר מרבין גמליאל בנו של רבי יודאס ביהושע וזה הוא רבי מנחם ככל מקום, ורבי גמליאל הנוכח היה האחרון שכתבאיש ודור המיישי להלל הזקן. וכבר אמרו בכתובות (כ"ב:) כי רבי היה מניי שפטים בן אביטל בן דוד, ובמקראי רבה דק מגלת יוחסין מלאו ציושאים וכמונן כה הלל מרוד: כמה אלפים תלמידים. כל הקראים בית הלל הם תלמידיו ותלמידי תלמידיו: וכן

היו הורגים אותם, ר"ל דברי תורה, ואמר כל אחד לטיעוהו שהוא מתאמן בהורה וחולק על הקבלה שאינה אמתית, וזה לפעור עמם מן המלוח המקובלות והקדוזה וההקדמה אחר שלא יכלו לדמות הכל הכתוב והמקובל וכו'. ע"כ. וזה שפקד בזה הביטובים עם הצדוקים, הוא נמשך למה שזכרנו מחבוב דר' נתן אשר זכר בפרושו כי רבגיהם של שמו הכתוב לרע ויולו בהכנסתה העולם הבא והחיית הממון. ומכאן תשובה למה שכתב מוה"ר עזריה יצ"ו בצמריה בינה פרק ג' על דקרו נפש הביטובים לקושים מפשע הצדוקים בהכנסתה השחרת הנפש וגמולה אחר. המוה: אך הקראים וכו'. כבר נכתבה זה מחימון כ"ב עד חימון

ל: ואפשר שיגיע הפסד וכו'. כמבואר ביתן מ"ט: מה שהוא מפורסם מחכמתו וענותנותו. פרק כמה מדליקין (דף ה"ב) לשונם יבא אדם ענותן כהלל וכו'. ופס הורה על תכנתו כמה שפערים עם הכוחים הנאים להתגייר בהנאים, ובהבנות כפיו ינחה אל מהו החסן: והוא מורע דוד. כבר כתב הרמב"ם בהקדמתו זרעים פ"ג כי שבהם נכזיב אדם מחכמי המשנה נחבאר היותם מזרע דוד, ר"ל בנו של ר"י הנשיא, ר"י הנשיא, ר"ש, בן ר"ב, בן ר"ב, בן ר"ש ב"ר חזקן, בן ר"ש בן הלל הנשיא. הוא הלל הצבלי שאינו נמכח כה סתם החכמים שהמרוגים הולד דעתו היה נקדחת בית הלל והיה מפטיה בן אביטל בן דוד: ודויה אע"פ שהשרשים שנה. כך העלה הראש"ד בקבלתו, וכן אמרו ז"ל בהוף ספרי ומשה בן משה ועשרים שנה, זה אחד מהרעב שמתו בני ק"כ ואלו הם. משה, והלל הזקן, ורבן יוחנן בן זכאי, ור' עקיבא. משה היה בצמרים מ' שנה, וצמדיו מ' שנה, וציריכם את ישראל מ' שנה. הלל הזקן עלה מבבל בן מ' שנה, ושמש הכהנים מ' שנה, וציריכם את ישראל מ' שנה. רבן יוחנן בן זכאי עסק בצדקתמיהו מ' שנה, ושמש הכהנים מ' שנה, וציריכם את ישראל מ' שנה. רבן עקיבא בן שנה החלה ללמוד תורה, ולמד תורה מ' שנה, וציריכם את ישראל מ' שנה. שם אגוה שפתייהם שוח. רבקה וקהה, לוי ועמרם, יוסף ויושע, שמואל ושלמה, משה והלל הזקן, רבן יוחנן בן זכאי וכו' עקיבא, ע"כ: והיו לו כמה אלפים תלמידים. מספר חפקי התלמידיו לא שמוע, אמנם צבא הוא שיהי מספרם רב, ששרי ר' עקיבא שיהי התלמידיו חלוף אלפים תלמידיו כאל"ל בהבנות מ' א"כ"ב. ועוד אמרו שם ל' שני דייני כי הוא מפטרי רבנן מני רב הווי פיישי (פי' שפיריים אלא לסעוד) אלפא ומאחן רבנן. מני רב הונא הווי פיישי תמיני מאה רבנן. רב הונא הווי דרש בתלמידי אמוראי (פי' יצ' אששים שהיו שפתיים דבריו אל התלמידים, כי היו לריסוס להתחלק בכהם מקומות לבחן ולבחן מלמי רבויים של שומעים). וזכרו שם הפלגה רבה, דכי הווי קיימי רבנן ממתיבהת דרב הונא ונפלי גלימייהו הווי סליק אבהק וכוסי ליה ליומח (פי' שהיה האבק העולה מאחיל את החמה), ואמרי בהצערבא קמו ליה ממתיבהת דרב הונא צבלאה (פי' שהיה ניכר הענין עד ח"י). ועוד אמרו שם כי מפטרי רבנן מני רבה וכו' יוסף הווי פיישי ארבע מאה רבנן וקרן אנפשייהו יתמי. כי הווי מפטרי רבנן מני אביי ואמרי לה מני רב פפא ואמרי לה מני רב אשי הווי פיישי מאחן רבנן וקרן אנפשייהו יתמי, ע"כ. וכו"ש שהיה מספר בית הלל בחור היה אשר לא יומח (פי' שמונים תלמידים וכו'). וצמכת כוכה מ' היתן וצמח' בהרל' מ' יתן נוהלין ה"ד שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן שלשים מהם ראויים שהשרה שכינה עליהם כמשה רבינו, ששים מהם ראויים שהעמוד להם חמה ביהושע, ועשרים מהם ציומיים וכו'. ולפי הראיה מדברי היסוד הווייה אלפי חמור שהעמוד להם חמה לאמרו ראויים לעבר השנים, שיש אמונים מעברי השנים חמה יהיה על סדר הצמיח וחסן וזהו יתנו להם את הפקודים, וידעו שזכרנו מאל' מ"א, וכי יקחו מועד מהם מיפירים ישפטו ואין לו להקב"ה מועדים אלא אלו הנקבצים על ידו, ורבי חמה ולבנה צדיקים נתנו ופאליו יברלו במאמרם שהקים וברוה פיהם כל צבאם, וכאליו חמה עומדת מפניהם. ולפי זה יביה גם כן אמרו ראויים שהשרה שכינה עליהם כמשה רבינו, דמיון לבד לענין שכינה בכלל לא לענין מדרגת

יוחנן בן זכאי, שלא הניח מקרא ומשנה וגמרא והלכות והגדות וכל מדות חכמים וכל מדות סופרים וכל דבר ודבר שהוא מדברי תורה, שלא למדו, ואמרו עליו שלא שח שיחת חולין מימיו, ולא הניח אדם בבית המדרש, ולא ישן בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי, ולא הלך ארבע אמות בלא תורה ובלא תפילין, ולא מצאו אדם יושב ודומם אלא יושב ודורש, ולא פתח אדם לתלמידיו אלא הוא, ולא אמר דבר שלא שטע טפי רבו, ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש. וכן היה רבי אליעזר תלמידו נוהג אחריו. וזה רבן יוחנן בן זכאי היה מאה ועשרים שנה כרבו, והיה חברו בן בית שני. ומתלמידיו רבי אליעזר בן הורקנוס שיש לו פרקי רבי אליעזר המפורסמים בתכונה ומדות הגלגלים והארץ וכל דבר מופלא בחכמת הכוכבים. ומתלמידיו רבי ישמעאל בן אלישע כהן גדול, והוא רבי ישמעאל של היבילות והכתה פנים ומעשה מרכבה, כי ידע סודותיהם עד שהיה ראוי למדרגה קרובה

אוצר נחמד

קול יהודה

דבוקה בהם כמשה, והנה הוא ע"ד אמרו נבין מקרבך מלחוך כמוני וגו', שגלי ספק לא כיון כי השוין מכל זד שהרי הכתוב נווה ומייד ולא קם נביא עוד צפרלל כמשה, וע"כ העריפה הכתוב על חבר להשמים מדבריו כמשה רבינו. וזכור לא מה שכתב הרמב"ם בפרקו המוקדמים למכסה הנהגה וז"ל בסוף הפרק העשירי, וכלפי דעו המינים וע"כ שמי המינים האלו מן הפחיתות ר"ל השליות והתודות הם אשר יבדלו בין ה' יח' וכן השלם ובהם הוא יתרון מלכת הכנאים, אמרו על קהס חמה שרלו מחכמתם ומדווקיהם, ראויים הם שהשכר עליהם שכינה כמשה רבינו, ולא יעלם מהך ענין הדמיון שהם דמו לוחם כי לא שזוהו חלוו מליה, וכן אמרו על האחים כיהושע בן נון על הלד אשר זכרו, ע"כ. וזה לא

כן היה ר"א תלמידו. הוא ר"א בן הורקנוס הוזכר אחר זה וזהו ר"א הגדול וזה ר"א הכה הוזכר במסות גביריותו. אינו חלוקה כהם בלא יוד' הוא רבי אלעזר בן שמעון במ"ג רש"י פ' הנה על ימחו: וזה ר"י בן זכאי היה מאה ועשרים שנה. (ע"י ק"י), וכן הוא בסנהדרין פרק היו דוקין: שיש לו פרקי רבי אליעזר. כלומר כפר פרקי רבי אלעזר המפורסם אללו הוא מיוחד לר"א הגדול הכה: ומתלמידיו. של ריב"ז: והוא ר' ישמעאל של היבילות. היה חסום בימותו (ק"ד) ד"ה אמר ר' ישמעאל כתבו דברי ר' ישמעאל בן אלישע כו', וזה ר"י הכה הראשון והשני וגדו. ויה ראהו לוח מגיטין (ג"ה) שאמר מעשה כד' יהושע בן חנניס שהיה חינוק אחד מבית האסורים אחר החורבן, והוא ר' ישמעאל בן אלישע, וע"כ א"ז כי בן אלישע כהן גדול: והכתה פנים. כלומר שהיו שר השמים וכלאמר כש' שלשה שאלו

שינד לאח"ל פ"ק דסנהדרין פעם אחת היו מכוזים בעליית בית גוריא ביריחו ונתנה עליהם בה קול מן השמים ית כאלן אדם שרלוו שהשכר עליו שכינה כמשה רבינו חלל שאלן דורו זכאי לכך, נהגו חכמים את עיניהם בהלל חוקן וכו', וזכרוהו למעלה סימן ל"ט. וזכרוהו כדמות פ"י"ג הונא המלחמך הזה עלמו ושנה את לשונו זמיר ית כאלן אדם שרלוו לרונה בקדש וכו', וחילו כמשה רבינו לא חלמך. אמרו בן המלחמה בלגות דר' נתן שקר היה שטויה שם ראש פ' י"ד שלשים מהם ראויהם שהשכר עליהם שכינה כמשה רבינו חלל שאלן דורן רלוו לכך ובלגים מהם ראויהם לעבד שנים וכו', ע"כ. גם המלחמך הזול לפי מה שהובל בהקדמת הרי"ג לנהלל חלוקה לא היה כתוב כי כמשה רבינו וח"כ הלשון מכוון עם דברי המלחמך בלי חספסא או מנרעת. ואף כי זהו אמרו לא שזוהו חלוו משכר ולא מפי דקרה שגלם ביון שפי ממלתינו על פי דרמנו: וכל מדות חכמים וכל מדות סופרים וכו'. אמר מדות סופרים המורה אמרו שם דקדוקי סופרים. ולאמר וכל מדות העמיים וכל דבר ודבר שהוא מדברי תורה, להיותם כהוזים בלגות דר' נתן פ' י"ד, ובהם כללו כל יתר העמיים המוזכרים בה, וזה קלות והמורוה וגזרות. שזוח והקופות וגוימכריות וכו', כי הכל נרמז בתורה בלוחותיהם הכתובים בלגותן וזו המשמעות שזורה וכו'. כמו שכתב הרמב"ן בהקדמות לפיכך החורס: ואברו עליו שלא שח וכו'. שם פ' ה' כיון, חלל שכינה הסדר, ולא ידעתי מהם. כל השמיים שאלן דקדמה אדם בבית המדרש אשר הוזכר שמה. וחלל אמרו ולא אמר הגיע עת לעמוד מבית המדרש הוסיף שם מנחל חוק מערבי פסחים (מפני ההיקוות שאלן ישעו) וערבי יום הכפורים (שליך לאכול מנעוד יום): וכן היה ר"א וכו'. גם זה שם: וזה רבן יוחנן בן זכאי היה וכו'. כלמ"ז בצברי המוזכר למעלה, גם צפ"ו ח"ט של רש"י שהם הניח על שטוחו פ"י ריב"ז" ק"ב שנה היו, מ' שנה נתקם בפרקמיס, מ' שנה למד, מ' שנה לימד, ע"כ. והוזכר בדברי הראש"ד נקבלוהו המכרה: והיה חברו בן בית שני. כמו שכתב ברביעין פרק הניקוקן עשורלל דלמלל סיקרלל ריש בריוו, והביאו ראש"ד נקבלוהו: רבי ישמעאל של היבילות וכו'. והקדמך בן על שם ספרו המפורסם. וקראו ספר היבילות, שפחת דבריו יאיר אמר ר' ישמעאל שפעליו למרוס להסכה בלגייה במרכבה הייתה נכנס בשפה היבילות חדר בתוך חדר, כיון שהגעתי לפנה היכל שניעי עמדה נחמלל לפי הק"כ וכו'. ואמני לא ידעתי ממין זכה לשם הברת פנים, והלם היה על שם ספר חזנר ממנו

קרובה מהנבואה, והוא האומר פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת וראיתי אכתריאל יה' צבאות ושאר הענין. ומתלמידיו רבי יהושע שארעו לו עם רבן גמליאל הדברים המדועים, ורבי יוסי ורבי אלעזר בן ערך שאמרו עליו אם יהיו כל חכמי ישראל כלף מאזנים ורבי אלעזר בן ערך בכף שניה מכריע את כלם. ובאלה הדורות זולתי אלו המפורסמים וזולת המון החכמים וזולת חכמינו והלויים שהיתה תורתם אומנותם, לא פסקו השבעים סנהדרין והכמתם, על פיהם היו ממנים המטונה ומעבירין המועבר, כמו שאמרו א"ר שמעון בן יוחאי כך מקובל אני מפי שבעים זקנים ביום שהושיבו את ר"א בישיבה. ונמשכים אחר השבעים מאות שלא היו כמותם, ונמשכים אחר המאות אלפים, אחר שלא יתכן להוציא שבעים אלא ממאות שהם למטה מהם, וכן על ההדרגה. ואחרי אלה ר"ע ור"ט וחבריהם, וכולם אחר החורבן. והגיע רבי עקיבא אל נבול קרוב מהנבואה עד שהיה משתמש בעולם הרוחניים, כאשר אמרו עליו ארבעה נכנסו לפדרס, אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, ונפגע, אחד הציץ וקצץ בנטיעות, אחד בא בשלום ויצא בשלום, ומנו ר' עקיבא. והיה *^{3/5} עזאי.

קול יהודה

אוצר נחמד

שאלנו א"ר ישמעאל בן אליעזר שלש דברים מה לו כוריאל שר הפנים וכו'. ומתלמידיו. של ר"י בן זכאי: ורבי יוסי. הוא ר"י הכהן ובכורו נהרג ב' דאבות: לא פסקו השבעים סנהדרין. והם סנהדרין גדולה שנלכת הגוים: על פיהם היו ממנים המטונה וכו'. ע"פ הסנהדרין האלו היו ממנים נביאים וכ"כ כוונן הכית: אמר רבי שמעון בן יוחאי וכו'. ע"פ הוא כי לא נמצא זה כשום מקום, חכ"ל אחר שמעון בן עזאי וכו', וכך הוא בזכמים (דף י"א): נמשס אחר שמעון בן עזאי מקובל אני מפי שבעים זקנים וכן כיום שהשיבו אר' ראוב"ל שבישיבה שכל הכתובים הנאמרים שזכרו שאל לשמן כשרים וכו' חזן מן הפסוק והואטלח. ומזה הביא החזר וכן לדברי שבישיבה ר"א בן עזריה בישיבה ע"פ ע"כ זקנים שהיו במקום שבעים סנהדרין שזכרון הכית: ובמשכים אחר השבעים מאות. והם סנהדרין קטנה שאל אחת מ"ג כי ר' ראוב"ל שבישיבה של ר"א חזן מן סנהדרין שבישיבה של ר"א של דברים. וכמת אחד מן הסנהדרין גדולה היה זה שבוטס והקטן מכולם עולם מדרגת אחת וראש סנהדרין קטנה בא מקומו, וכמ"ס הרמב"ם ע"כ מפרקי אבות על אמרס כיו וכן לאריות וכו': על ההדרגה. ר"ל שלמאות של סנהדרין קטנה נכרו מאלוים שנקבל: עד שהיה משתמש בעולם הרוחניים. נשמחן הייתה דבורה בעולם העליון והיום שועל

ממו, או על מה שבוסר מענינו בדרשות פ' שלשה שאלנו אחר ר' ישמעאל בן אליעזר שלשה דברים מה לו כוריאל שר הפנים וכו': והוא האומר פעם אחת נכנסתי וכו'. ברכות פ"ק (דף ז'): שארעו לו עם רבן גמליאל וכו'. פרק הפלת השחר גבי מהוקה אי הפלת ערביה רשות או זוכה, וכמתנה ר"ה פרק ב' על עדות החדש כמזכר למעלה סימן ל"ה. ובנזירותו פרק כל ספולו המוקדשין על צבור טעמיהם שפרו. ותלשקן וכו' ה"ל"ד בקבלתו: אם יהיו כל חכמי ישראל וכו'. אבות פ"ב: וחכמתם. שאל פסקה הכמה מהם: ביום שהושיבו את ר' אלעזר בישיבה. הוא יוס העברה רבן גמליאל משאירותו כמזכר פ' הפלת השחר, והורה בזה שהיה מניין ע"פ הסנהדרין כאשר היתה: ובמשכים אחר השבעים מאות וכו'. כיון למה שנינו בסנהדרין פ"ד (דף ל"ז), והסנהדרין הייתה כהני גורן עגולה וכו' ושלם שורות של ת"ח יושבים לפניהם כל אחד ואחד מכיר את מקומו (פ"י) כי בסדר חמתהם היו מושיבים אותם, היו זריכים למשך (פ"י) כמתה אחד מן הדיינים כמזכיר מן הראשונים, אחד מן השניה בא לו לראשונה, ואחד מן השלישית בא לו לשינה, ובזכרים להם עוד אחד מן הקהל ומושיבין אותו בשלישית, ולא היה יושב במקומו של ראשון אלא יושב במקום הראוי לו, ר"ל בסוף הגורס השלישית לפי שקצתן ההלמידים שנשארנו גדול היה מן הגדול שנקבל, ע"כ. ועל זה ביאר הרמב"ם מה שאמרו בזהו פ"ד כיו זכר לאריות ואל היה רבא לבעלים, ועל מעליהם בקדש כמתה ראש משהם שבישיבה של ר"א חזן מהכר נכאן וסיכמו לאחר שני סימן ב"ד והסנהדרין היו מלווים וכו' שלם העלם מהם הכמה וכו', והא"ך ימצא חמדי שבעים חכמים זקנים אם לא הכיניה החכמות מחפספות קיומיה בלומה ובעת שימות זקן אחד יצמוד אחר חמתיו כמותו וכו', ע"כ: כאשר אמרו עליו ארבעה נכנסו לפדרס וכו'. ובמסכת הגיגה פ' א' הורשין ח"ד ארבעה נכנסו לפדרס, אלו הן בן עזאי בן זומא ואחר לו עקיבא. אמר להם ר' עקיבא כסאכאש אלו אנני שיש סבור הכורו שלם החמרו מים מים משום דכתיב זוכר עקרים ל"ל יכון לגנדי עיי. עי יזאל האין ומה, ועליו הכתוב אומר יקר בעיני ה' המהיה להסידיו. בן זומא האין ונפגע, ועליו הכתוב אומר דבם מלכה אכול דין פן השבטנו והקתלו. אחר קצן נביעות. ר' עקיבא יאל בשלום, ע"כ. ובפירוש בריהיה זו כתב בעל הערוך זכו מפרסם שביכולה רבתי והיכולת זמרתיה שהיו עושים מעשים ומתפללים הפלת צעקה ומשהחשים בכה וזופים שביכולת ורואים הא"ך שביכולת מלתיים מעמדם והוא"ך ריכ"ל אמרס היתה אלפים מתיבל, וקאלמר בנה ר' עקיבא כשאהם מגיעים אלל לפני שיש פהורים כלל האמרו מים מים. ויחוש

והיה המת מי שלא סבל ראיית העולם ההוא עד שנתקה הרכבתו, והשני נפגע ונמרמה דעתו הטירוף האלהי ולא הועילו בו בני אדם, והשלישי הפסיד המעשים מפני

אוצר נחמד

קול יהודה

עולג בלגונו נגד הטבע: והיה המת. זה שמת ואולי בן עזאי: מי שלא סבל ראיית העולם ההוא. ר"ל בעולם הכומי: עד שנתקה הרכבתו. נפרדה ושחיתו ממונו, וכענין שאמר על ידבר עמנו אלהים בן נחום, והכבד הכוזב עוד מזה במאמר רביעי סי' ג': ונמרמה דעתו הטירוף האלהי. כלומר נחטפה דעתו הטירוף אלהי, ולא הגיע לו זה מזל מולשת הגוף וסחיפת וירידי המוח כמו שהענין במשפטים שנדרך הטבע, שלא לו זה רשעה ברשעים מאש"כ בעירוף הוא שהגיע לכן וזמא שהיה מזל הנפש: והשלישי הפסיד המעשים. כנגד לכסירת מעשי המלוח נחשבו שלא לירך עוד לקיים

מי שהוא מניע בצפניו להחיותו למקום גרמון לו שם מים ואין שם מים אלא דמות בעולם נרמיה, ולא אמר הכי אלו מים נהדף לפי כי שקר הוא אומר, וכן מפורש בהיכלות רבתי בלשון הרה מפני שזומרי פתח היכל ששי נראה כמי שיש בו מלה אלהי רבנות גלי מים ואין שם אלהי עטה אלא אלהי אורי זיו אלהי שיש עטור שהן ללוותו בהיכל שהיה זיו פניהם דומה למים ולא אמר מי הללו מה עינין וכו'. עד אמרו ולא שהן עולים במרום אלא בהדרי לבם רואים וזוטים כאלה הכרחה עיניו דבר כחור ושומטים ואומרים

ומדברים בעיני הכוכה ברות הקודש, וזו פירוש ר"ח ז"ל, ע"כ. ומהאמר הנשך הנדרש בפירוש למערכת האלהות פרק ה' באמרו כי הפרדס הוא מורשי לבנם, שהיו מזיירים במהשפחה הדברים האלהיים עד שהיו מזהמים לפניהם כאלו היו מהגלים לעיניהם והיו רואים אותם בעינין, ע"כ. אבל רש"י פירש לפי הפשט כי עלו לשמים כמה שם שהזכירו. ורבינו הארי גאון כתב בתשובה דע כי דבר זה היה מקובל אלא הרשעים כלם ידעו ולא היה אחד מהם ממתם בן, כי לאומרים היו שהקב"ה עושה אותם וזרואות על ידי האדיקים כמו שהוא עושה על ידי הנביאים, ומראה את האדיקים מראות עורלות כדרך שהוא מראה את הנביאים, חקתו יש לעולם בדברים הללו ואין בהם הפסד כל עיקר, כי יודע אלהים שאין עושים בו פענה בעיניה, וכל מה שנאמר שנעשה לרבי חנינא בן דוסא וזולתו, מתאמרים בו ולא מתקשים. ובשנאמר מר רב שמאלא גאון ז"ל וכיוצא בו שהרבו לקרוא בספרי דברי האומות שאומרים אין המראות הללו נראות אלא לנביאים, ולא ישעה גם כזה אלא לנביא, ומתקשים בכל מעשה שנאמר כי נעשה בכל בו גם לאדוקים ואמרו כי אין זה אלהי, אך במעשה ר' עקיבא שאלה בהיכלות ומעשה רבי חנניא בן הקנה ועל ר' ישמעאל וכיוצא בהן גם כל אלה אומרים אינם הלה. ואנו סוברים כי הקב"ה עושה נסים לאדוקים ונפלאות ומראה להם היכליו, ע"כ. אך מדברי החבר לא נוכל לעמוד על אמרה כוננו באופן שהמשמעות בעולם הרוחניים, ואל כל אשר החפץ הפס מבלי הכרע: והיה הבהת מי שלא סבל וכו'. כי לשכלו של אדם נגזל עמידתו אלו כל יעצרהו דבר המורה בראשון פרק ל"ח, והרובם לראות לפנים ממחילתו הכי זה ירוק ומייו תלויים לו מנגד, וכמו שכתב המורה בראשון פרק כ"א באמרו שכל אדם שלם עם הדבק שכלו במה שבטבעו שישגו ויבקש הבגה אחרת אחריה. ושהשג הנשוא או יתנה וכו' אלא אם ילוי עור אלהי, כמו שאמר ושטחי כפי עיניך עד עברי, ע"כ. והנה דברי החבר אלינו ברביעי סימן ג' בבואו לדבר אהנו על מדרגה כבוד ה' אשר וכו' כמבואר שמה, אמר ז"ל ויש אחריו דק יותר מדק עד שגיעו למדרגה שלא ישיגה הכניא וכן יהיה אלו התקף הרבנות, כאשר אהנו רואים בכוחה הראות, כי מי שראותו הלושה לא יראה אלא באורה מועטת שהיא נשאלה בין הערבים כעטף, ומי שעיניו הרוכות הלושי הראות לא יראו כי אם לל, ומי שראותו חזקה יראה השמש, אלא עלם השמש נבנה זוכה לא חוכל עין להכניס אלו וכן ידחק לזה יהיבור, ע"כ. וזו היא הנאווה בן עזאי: והשני נפגע ונמרמה דעתו וכו'. כך פירשנו במה שהחובות הזכרם באמרו נפגע כמי שפסחטל מן המראות המהירות שלם היכלה דעתו: לכלם, ודמה לו לפניהם לדמתי חזירו שיר של פגמים וישב בסהר עליון וכו', וזו היא ששנינו (שם פ' אין דורשין) מעשה בר' יהושע בן הגינא שהיה עומד על גב מעלה בכר הבית וראה בן זומא ולא עמד מפניו, א"ל מלין וליין בן זומא, וסוף המשנה א"ל ר' יהושע להלמדינו שדיין בן זומא נבחון, כלומר שאלה הכלל הדעה, ע"כ. והלא היה שפירוש המערכת האלהות פרק ה' ובענין הלוהות כי המחשבה מופשטת ועולה עד מקום מופאה והשפעה שם היא נפסקת ואינה יכולה לעלות עוד, והמשל מעין המים היוצא מן הנהר אם העשה תההיו הפירה לכל יתפסחו מימיו יעלו המים עד מקום המקור ולא יזור, ולכן כל ההורם להשגו בדבר שאין יכולה במחשבה להקפסם ולפלות, שאינו מלט מאחד משני דרכים, לבלבל מוחו והירוס בעין גופו, או מרוב כפייה המחשבה להדבק במה שהיה יכולה להשיג המלה נפשו ותתקן ומשפוט לרשעה, ולא אמרו רז"ל במצולת מלך אל הדורש וכו', ע"כ: והשלישי הפסיד המעשים וכו'. וחסו קץ בנשיעות שמזכיר שם בהמשך מלך הפרדם, וענינו שפסחתי אחד מן הטייקים בגדולים, והוא המעשה המטון גם הוא נעלמו לפי הדעה האמתי, והשג היווה כלי השמים אל הנעת המושכות לבד, ובו לדבר יהכל לו ומרעה אל רעה יאל ככל המבושר שמה. וליראה זה כהב רבינו הארי שחבטו לאמר תקון הגוף והנפש ומישור ההנהגה האדם היא עסק המשנה והגמרא ואשר טוב לישראל, כי לשודד מורה ויעיל לעלמו ולמתכיים כמוהו, ויועיל לעמי הארץ, כי ימשכך לדרכי המלוח והמורה, ואשר

יכיר

מפני שהשקיף על השכלים, אמר אלה המעשים הם כלים 'ומשמשים (בנ"ל אינו) מניעים אל ההדרגה הזאת הרוחנית, ואני כבר הנעתי אליה ולא ארגיש על מעשה התורה. ונפסד והפסיד, ותעה והתעה. ורבי עקיבא היה משתמש בשני העולמות מבלי נזק שהשיגו, וכבר נאמר עליו ראוי הוא שתשרה עליו שכינה כמשה אלא שאין השעה ראויה לכך. והוא מעשרה הרוני מלכות, והוא בשעה שהרגוהו היה שואל לתלמידיו אם הוא עת קריאת שמע לקרוא אותה, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה בכל נפשך אפילו נוסל את נפשך

אוצר נחמד

קול יהודה

לקיום המלות ולשמור התורה: מפני שהשקיף על השכלים. חשב שכבר הגיע למדרגת הרוחניים ונדבק ונשן בהם, כמו שהוא נלחץ אחר שמת ופשה הפני מן המלות: אלה המעשים. מזה ואחריו התורה כנה: ולא ארגיש על מעשי התורה. לא אהום על קיום מלות התורה. ולפי לא היה אחר מכאן הכורה לגמרי, רק חשב שהוא לבדו אויב לך. והוא יס ראה לזה ממש שאמרנו בפי אוריית ח"ר מעשה בלמה שהיה רוכב על הכוס שבכח וסיה ר' מאיר מהלך אחריו ללמוד תורה משו, כיון שהגיע לתחום שבת אחר, מאיר חזר בך שכבר שיערתי בעקבי הכוס עד כאן תחום שבת, ואילו ח"ר כופר בכל התורה לגמרי למה נתן דעתו ללמד את ר"מ תורה, ור"מ עלמו סוף האמין כחומר ולא חשב שכוננו יסיה לו כינוס לטעמו מדרך יסיר, ועוד למה אמר לו אחר מאיר חזר בך עד כאן תחום שבת, ונראה שסבר אחר כי לו לבדו התורה מוסקת, בעבור שהגיע אל מדרגת הרוחניים לפי דעתו ולא לוולו. וכמאמץ שהספיק דברי האגדה נמשך שאמרנו מאיר חזר (ר"ל אחר למה יאל לתרבות רע), חזר מבעתו ידויב, אחר דלמא ח"ר שפי רשויות, אינו עולה לכונן החכר. ואילו כבר שיש לזה איזה פירוש ע"פ סוד, כי ודאי שלא יסכן להבינו ע"פ פשוט: בלים ומשמשים מניעים אל ההדרגה הזאת הרוחנית. מעשי התורה אין האדם לרד להם, רק שהם ככלי שיגיע לידו מדרגת הרוחנית, ומי שהגיע כבר לזה אין צורך לו למעשי התורה: ובמסד והפסיד. מעל והסתיו את התאים: משתמש בשני העולמות. אע"פ שכבר הגיע למדרגת הרוחניים לא רק מכלים א"ל ומשתמש בעולם המעשי ע"פ חזרה ומעשים טובים, וגם לא הגיע לו שום נזק, לא נזק כמו בן אדם, ולא נבלו כמו שקרה לבן זמא: וכבר נאמר עליו ראוי הוא שתשרה עליו שכינה כמשה וכו'. ואם לא מלאהי כשום מקום על ר' עקיבא, ורק בפי דסגדריך (ר"ל) נאמר וז על כלל הוקן ועל שמואל הקטן. ואילו מתק על מה שאמרנו במדבר גלס לר' עקיבא מה שלא עלה למסד רבינו: היה שואל לתלמידיו אם הוא עת קריאת שמע. זה לא נזכר בנמרה, ורק בנ"ל אמרו, כשאוילו לר' עקיבא להידיג זמן ק"ס היה וסיו סורקין וכו' והיה מתכוין לקבל עליו עול מלכות שמים בזהבס, אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן. ואפשר שמה שאמר היה מתכוין לקבל עליו וכו' נראה להכיר שהיה שואל אם הוא עת ק"ס, שאל"כ מאין ידעו תלמידיו שהמתכוין לזה. ומש שאמרנו תלמידיו עד כאן, סירב ר"ש עדיין אין אלה מניח כונתו. ור"ל שהתלמידים ואמרו אין אפשר לבין בנת כולת שמע עליו מנ המלות והמיוס ההידיג נלו עליו. וע"כ הדיג להם כל ימי הייתי מצטער על מקרא זה בכל נפשך וכו', ר"ל על ימי קולת ק"ס

יכיר לנו מה ויהטק בדברים ההם אשר זכרו יכיר מעליו ויראה שמים ויפסד מלכות העמיים, כי יבא מעליו כל ד"ל לגמרי, ומלכות ההפסדה יארע לבי אדם שיחשב דעתו עד שלא יתחיל לעיבת ההפלה ושאר המלות, אבל אשר ימציאו עמלם הורה וליראה שמים יאל להם מזה כי יתניו לו ההמון לירכת שמים ואחרי ההפסדה בלא פקוק, ולא ישימו שום ספק בהקב"ה. ואם תראה שאלהם בני אדם המהטקים בלכות דברים יאמרו לך כי היא דרך גולה ובה ישיגו לדיעת הגורף, לא השמע ולא חלבה להם, ודע בלמה כי יבזו לך, ולא המלא ירלח מפל וזריזות ועטור והכרה וקדושה אלא בלכות המהטקים שמתנה ובנמרה, ע"כ: משתמש בשני העולמות וכו'. פעלויים ובהתוים בעין ובמעשה. ורובה לוי את דברי המורה בראשון פ' ל"ב כי קרבו ויהיון מכימיים בקלה לדברי הכבר שהולך בהם מהנהגו להכות טוה העמיים אל משפטי העין ההקפי. שכן כהז שס, דע אלה המעיין במחמר זה שנהגו ידמה למה שיקרה להשגות החוסייה, והוא שאלהה כשמעין בעיניך השיג מה שבה רחוק שהשיגו, ובשפתריה עיניך והפליג בעיני והטרה לעיין על רוחק גדול ויחר שירך ממה שבהך לעיין ברהקו, או הסכל כפתיבה דקה או פתוח דק שאין בכהך להשיגו והכריח רחוק לאמרו, לא יהלג רחוקך על זה אשר לא תוכל עליו לבד, אבל יהלג ג"כ על מה שבהך שהשיגו, ויהלג רחוקך ואלה היחלה מה שפתיים בל השיגו קודם הפלגת הכבדים שהפסדה. וכן ימלא כל מעיין בהכמה מן ההכמות עיניו בעיני המהטבה, כי אם ירבה המהטבה ויערתי כל רעיוניו, יבאל ולא יין אז אפילו מה שדרכו להבינו, עד אמרו ולא השקל להשיג מה שלא תוכל להשיגו, עם זה כבר הגעה אל השלמות האנושי והיהו במדרגת רבי עקיבא ע"ה אשר נכנס בשלום ויאל בשלום בעיניו בלוי העמיים הלהיכים. ואם השקל להשיג למעלה מהשקל וכו' הגיע כחליטע אחר, ואינו שלא להשיג, עם זה לבד אלא השוג יחר חכר מכל הכר, והתהדש לך אז הגבורה הדמיונים ונקמה אחר ההפסדות והדמות המנומה והכרעה למדידת השכל ולהעבות לרובו, כמו שיהתהדש בבלות מן הדמיונים המהטבים מיניס דברים עם הולשם כח הולשם בלולים, ונחשיר יפלוו בעיניו לדברים המאירים או לדברים הדקים

נפשך עכשיו שבא לידי לא אקיימנו, והיה מאריך כאחד עד שיצתה נשמתו :
כן אמר הכוזרי בזה (ל"ל כזה) יהיה החיים הערבים, וימות המיתה הערבה,
 ואחר כן יהיה ההיים התמידים בתענוג מתמיד :

מן אמר החבר ואחריהם בדור אחר רבי מאיר ורבי יהודה ורבי יוסי רבי שמעון
 בן עזאי ורבי חנינא בן תרדיון וחבריהם. ואחרי אלה רבי, והוא רבינו
 הקדוש, והוא רבי יהודה הנשיא, ועמו רבי נתן ורבי יהושע בן קרחה וזולתם
 רבים (ואחריהם) בעלי המשנה הנקראים ותנאים, ואין אחריהם אלא האמוראים והם
 בעלי הגמרא. וחבר רבי המשנה בשנת תק"ל "לשטרות (ל"ל למנין שמורות), והוא
 שנת ק"ף לחורבן בית שני, אחר חמש מאות ושלושים שנה להפסק הבהואה. נתגלגל
 בה כל מה שזכרנו, אלה מעט מהרבה מדבריהם וממעשיהם. והשתדלו במשנה
 בהשתדלותם

אוצר נחמד

קול יהודה

ברכות פ"ק ה"א (ס"א): וענין אמרם עד כאן,
 הכונה לומר עדיון חי אלה מיתא כונתן :

מן כזה יהיה החיים הערבים וכו'. ר"ל על
 גבר תמים כזה הוא ר' עקיבא זכרתי,

לאוי שיאמר כי ימיה וימות וימיה בערבות נמרץ, אן
 בעדנו חי יהיה דבק בלאביו וישאח ישראל בעשיו,
 ובעת הפרד משמו מגופו ערדו עומד לפני ה' בלבינה
 וצרכו חבה, ואף כי אחרי מותו שאו ישיאם הדקדוק
 והתוים הללחיים. וכמו שפסרו שם פ' ה"א שיהיה
 זה קול ואמר לו אשריך רבי עקיבא שיהיה משמך
 בלחך זהה מוזמן למי העולם הזה :

מן וחבר רבי המשנה בשנת וכו'. המנין
 לשטרות הוא לרשעים מלכות היונים,

ש"פ שנה קודם חרבן הבית השני, כמו שהעלו חז"ל
 פ"ק דמסכת ע"ז. ועתה בואו השבון יבנה ויבנות
 על דעת החבר, הלא ימי עמידת בית שני היו ח"כ
 שנה לשיבת חז"ל, ועם ק"ף אחר חרבנו קמו עמדי
 חק"פ שנה, הכר ארבעים שנה אשר עברו מבנין הבית
 עד תהלת מלכות היונים אשר ממנו לוקח המנין
 לשטרות ש"פ קודם החרבן כמו שקדם, ושנתי חק"ל
 שנה כדבר ההבר. וכבר ידעת מדברי החבר עלמו
 שימן ס"ב כי הנהולה התמידה עם אשתי שני
 ארבעים שנה. וכבר הראית לדעת כי אז הוהל לקרוא
 המנין לשטרות, ובכן דקד דברו ג"כ שהיה חבור
 המשנה אחר חק"ל שנה להפסק הבהואה: נתגלגל
 בה. ר"ל כי במשנה הזכרתי נתגלגל זכרון שלשם
 הקבלה

ק"ש הם מנייר דמיונו וקובע נלבו כלואו חרז חיה מוחת
 על נולדו ונעוטים את נפשו למען קדושת השם והוא מוכר
 נשאו עליו, וכלש לומר שכל ימיו היה מנענע בנת קריאת
 שמת כלואו הרגין אותו על קידוש השם, ומתאר שהיכל
 כנסה בו אף עכשיו יכול למיין :

מן כזה יהיה החיים הערבים. ספור נכנס לתוך דכריו
 לנעה הספור הנגלה הם, ואמר שדקק נס' עמו
 זו ודאי שיגלה שפתו נעמיים וימות בשמחה ובעונ לב:
 ואחר כן יהיה. בעולם כזה החיים התמידים. וכמ"ס
 בגמרא שיאלה נת קול ואמרתי אשריך ר'ע עינא מתוך נחמד
 ואהה מוזמן למי עולם הזה, כי אלו המעשילים ענין האחרות
 ונקשים אלוו בלבינה ככר הכונה והמונע לרעק בלאר העליון
 נועטם ה' :

מן ואחריהם בדור אחר. חור על השלמת דכריו כסדר
 הקבלה. ואמר שאחר שהקדש השם בקדושת

גאלה ע"י ר"ע, וגם אחר מה ואכר זכרו ונעקד השם המר
 וסמכדו שגדש אחר נחמנו, ותורה הקבלה ונתחוקו שנת
 דתה ע"י תלמידי ר"ע ועמו רבי נתן ורבי יואשע בן קרחה,
 ואלו היה יוקים יומר מרבי כמו שאמרנו בבבא בתרא אחר רבי
 ילדות שיהיה כי הבעות עני גנות הככלי, ובכ"ס (דף פ"ז)
 רבי ור' נתן סוף משנה, וכן ר' יואשע בן קרחה אמרו כל
 המהרשים שהוא כנו של ר' עקיבא, וכבר נודע שכיום שמת
 ר' עקיבא נולד רבי, וזולתם רבים בעלי משנה, כל"ל.
 ומ"ס נפשיים ואחריהם בעלי משנה הוא ע"ס, כי אחר רבי
 לא היו תנאים, רק אותן שבינו רבי יש מהם תנאים הנזכרים
 במ"ס, וסם ר"א בר' שמעון ור"ס בן אליעזר ור' ישמעאל
 בר' יוסי ור' יוחנן ור' יואשע בן לוי, וכל אלה הם הזרנים
 במשנה נכבד כהקדמת הרמב"ם לפירוט המשניות כ"כ וס"ג,
 ור' יואשע בן לוי נזכר בנאף עוקרין במשנה האחרונה. וכסדר
 לירוחה כלל שני כיפון ר"ח שאמ"ס שרבי יואר המשניות
 מדורות היו קודם לכן, אלא שמתם בלכתא אורז וכל בני דורו
 לחוקו על הנזכר במשניות, ולא קבע במשנה דבר שלא היה בהכרחת כל בני דורו, וכמזכר גריש סוסדריין דיני ממונות בשלשם
 רבי אומר בתמשה, ועכ"פ במשנה ריש סוסדריין לא נזכר רק דעת האומר דיני ממונות בשלשם וכן בתמשה רבי וביעל דעתו.
 לאי שאחר סימיה המשנה ל"ס היו רשאיין לחוקו עוד, לכן לא נקראו בשם תנאים רק אמוראים, וכל מנפתם לפרט דברי
 המשנה ולסוקו סלכות בדרך המקובל להם, וסם בעלי המשנה: חק"ל לשטרות. שבין השטרות הוא למלכות אלכסנדר
 והוא לדברי הרמב"ם (ב"ס ר"א מנ"ל קידוש המודש) וזכר בגלויים התהלחו משנת שלש אלפיס תמ"ח לכריאת עולם
 שחוק מ' שנים אחר בנין בית שני, ומ"ס ע"ס קודם החורבן: אחר תק"ל שנה להפסקת הבהואה. כי הנהולה התמידה
 פ' אש אחר בנין בית שני נמזכר בדבריו שישן ס"ס מזה שחמחר: נתגלגל בה כל מה שזכרנו. ר"ל ע"י אורה הנהולה
 שמשנה עדיון פרס נפסקה נתגלגלה הקבלה הנזכרת מן הנהיגים דור אחר דור מסוד לתחיים, עד שגיעו זמן המשנה שחיברו
 ר"ל ובית דינו אלא העולם כולו לאור מכוונם ולא סולרכו עוד לקבלה איש משי איש, מתאר שהמשניות היו כמזכירם והמזכירם
 כ"ל על איש ויתרלא: אלה מעט מהרבה מדבריהם וממעשיהם. ר"ל אלה העניינים הנזכרים במשניות הוא מעט מתקמטתם

בהשתדלותם בתורה, מחברים (כ"ל מחברים) אותה וסדורה ומספר סדריה ופרקיה והלכותיה, והזהרם בשמועות, מה שהוא רחוק מהדעת שיהיה דבר מוסכם עליו, ונתנלגל בה מצחות הלשון העברית מה שאיננו נגזר מלשון המקרא הרבה, אבל קצור דבריה

קול יהודה

אויצר נחמד

קבלה עסקי זכר: מכתבם אותה וכו'. הכל נקשר עם אמרו ח"כ מה שהוא רחוק וכו', הכונה לומר כי מעין הכנסת ארם המשה חבור יפה כולל כל דינים בדבר דבור על אופניו, וסדורה בערך שזה בין הלוקים עם טעם סמיכות דבר לדבר, וכונס על אמרי סדריה, כי נהנה עמודיה שזה אשר הפצנו מלפני הכתוב (ישיבה ל') ויהי אמונה מתוך חוסן ישועות המנה ודעתו ירמח ה' היא אלזו, כפי מדרשם ז"ל עליו שכתב' בהם מדליקין. וכונס ב"כ פריקיה והלכותיה, לשום ריזה בין הדברים להקל ההתבוננות, והזהרם בשמועות, לומר דבר כזה אומרו עמי השמועה וקבלו אותה מפי רבים ולא מפי יחודים כמו שיתבאר אחר כך, הן אמת יעלה מכל זה עד מוכיח מה שפוא על אמתה היוהו דבר נעזר בענין האליה, כמו שירחיב עוד הביאור על אדומיו. והלא ידעת מה שכתב על זה הרמב"ם בהקדמת זרעיה, כי אחרי המשיבו הלוקה בכדרי המשה באמרו, כאשר השב המהמר להבר זה הכפר על זה המעורר ראה להקל אותו בשיפה הלוקים וכו', וקנן טעם למזרס כטוב ז"ל, אמר ז"ל, וכאכפח כל אלו הפשה מינים הטלולים הנותן, בא לחלק כל מין כלני מהם אל מינים פרטיים כפי מה שהוא ראו, וקרא שם כל מין הפרטיים מהבאה, אחר כך הלך המהמר שיש בכל מין פרטי לפרקים וקרא שם כל אחד פרק, אחר כך הלך מאמר כל פרק לפרקים קטנים וכוונס לגנין וקנים לדעתה על פה ולהורות, וקרא שם כל אחד מהלוק הפרקים הקטנים הלכה. ואחרי כן יאל הרמב"ם להקדיק כטוב שכל וטוב טעם לסודר כל המסכתות והפרקים ומספרם בכל הלך, ואחרונה ישנו דבריו אלה, והיה מספרם כל המסכתות המשה ס"א ופרקים הקב"ל, ע"כ: מוסכם עליו. הסכמה אומרת בלי עזר אלה: ונתנלגל בה מצחות הלשון העברית וכו'. כבר כתב הרמב"ם בהקדמת פירוש המשנה כי רבינו עמרם שפרך לוהה היה ארם לשון ומולג מכל האדם בלשון הקדש, עד שההכמיס ע"ה היו למדים פירוש מה שפשהט עליהם מאוהה המאמר מדברי עבדיו ומשרתיו, וזה מפורסם בגמרא, עכ"ל. אחרונה המנהג שפס היות לשון המשנה כרה לילודהה ומתהרת לדבר זהוה כאלוה, כבר נכנס ונתנלגל בה מה שאינו נגזר מלשון המקרא, כמו תורמין וכוילא, או מה שאין לו מוצא מלשון המקרא כלל, כמו קטיס, חרוב, ולוכסן, ודומיהם, כי ההכרה הביאוס הלוה בה דקדוקי מורה ופרמיה, ולא יכלו להתעבד מהשפחה כמהה מלות מוהדווס להכנה הטנין, ובח"ל לשון מקרא לחוד ולשון משנה לחוד, אשר הביאו הרב"ע לתשונת מלת תורמין בפירושו למגלת אסתר על מלת מחיהדים. והנה מנטייה לשונה כמעט מלשון המקרא היה נראה פחיהוה מה בערכה, אבל יש לנו לשום לב אל יתר הטלחיות כגדוה מדובר בה. וח"ל אבל קצור דבריה וכו'.

וממשיסס פשוים, כי לא נלוה כמשנה רק הדברים הסכרסילס לקיום המלות פשוים לכל נפש האדם, אמנם שאר הממסס כסודות המורה וכפאר הממות נלכדו ממנו עם אורח כגלות: והשתדלו בהמשנה בהשתדלותם בתורה. לומר עיקר כוונתם היה לנצל דברי המורה כגלר טיבכ אשר ישמש ארמס האדם וחי כהם, וזה היה הסכרסילס לנס לאדם כמסר: מחברים התורה וסידורה. ר"ל מהמכרים כל המוכר כמורה כמדר נכון, כמו שמתאר שכלנו המאנה אשר לאדם חכמה וטוב לבדו, כמו שהמלות והפירוט וסכר וזינות וטובת ומרומות ומעשרות וכל הדבר הקלוי כזינות הארץ, ושמו מוס סדר אחר קראו אותו סדר זרעים. ושבו כללו כל המלות הטלויים כזמן וקראו אותו סדר מועד. וכן סדר גזים כולל מדיני אישות. וסדר ויקין מדיני ממונות ענין ארס להכיר. וסדר קדשים מדיני קרבנות. וכן סדר ערכות מדיני מומחה ופטרס. והיה סדר זה להקל על הדורות הבאים למאנה טפסס כדווי המלות היחול לנפש הארמיס כמקום כרלוו, וזה לפי מיעוט הטלכות שמתמשו בימי רבי ולא היה כח המכמיס לידע כל המורה על כוונס: ומספר סדריה ופרקיה והלכותיה. ר"ל מספר המורים והפרקים והטלכות סודר הכל כהמנהג ערוכס, כי כהמלה חלק לנשה סדרים הטלולים כל דחי המורה, ואח"כ הלך כל סדר למסכתות, ושבו חלק כל מסכת לפרקים. וזה היה נכון ומולאי דעת שיבקש כל דבר כמקום הטובין כי כי יסור חתלה אל הסדר האוה, ושם אל המסכתא, ומשם אל הפרקים, ומשם אל הטלכות הקטנות, וסס המשינות על אחת כפני עלמה: והזהרם בשמועות. כי רבי כשהנה המשינות אכפך כל כשמועות ענין הכמיס כמורה שבע"ט מעת התהלה הקבלה, וכבר כתב הרמב"ם בהקדמת סדר זרעים כפי מו"ד פרקו הנוכרים שם כי מספר המורים המורים כמורה וקראו הטלכות שמשום סס השעים ואחר, וסס אשר הבינו לרבי דכריס משמשין סדק עד זמנו, מלמד המלואים המורים מנהנה כבייל מעשה סיס או מוסר וכדומה לזה שכתב. וכל השמועות המשינות כרי וכן לביעט מלכה ולכחוס המנהג: מה שהוה רחוק מי הדיעה שיהיה דבר מוסכם עליו. ר"ל שלאמר שמתכר משניות דבור רבי הבעיות על אלו טעניים, כי רביס לל יעבור עליהם כהמנהג מ"ם המנהג כהכנה מקומות: ובחגלגל בה מצחות הלשון העברית מה שאיננו נגזר מלשון המקרא הרבה. ר"ל כפי הבעיות לחוס הטנין כפי סיס הטקס כדור ככדי עיבה נקלחוס לכל ארס, מתעבדו בלשון המשנה כרס מלות שאינם גזורים מלשון הקודש, ר"ל אינם שומרים דברי הדקדוק לפי גזרים לטון הקודש, וכמ"ס לשן תורה לחוד ולשון נביאים לחוד ולשון כמיס לחוד (עי' תוס' קידושין דף ל"ז ע"כ ד"ס ממחרת): אבל קצור דבריה וכו'. ר"ל שאש"ט שכתבו הרבס מלות מלשון העברית כו' כ"ו מוכרי

דבריה ויופי חבורה ונוי ערכה וכלול אופני הענינים עם הפסק, בלי ספק כענין שיראה הסעיין בעין האמת כי בשר ודם יקצר מחבר כמותה אלא בעזר אלחי. ואין שונא אותה אלא מי שאינו מבינה ולא מתעסק בלמודה וקריאתה, וישמע מדברי החכמים השיחות והדרשות, ויגזור עליהם בדרך מקרה ובחסרון, כאשר "נזר" (כ"א יגזור) על האדם בחסרון מי שיפגענו מבלי מבחן ואורך חברה. ומדמיוני סמיכתם על הנבואה, מה שאמרו אמר נחום הלבלר מקובל אני מפי רבי מיאשת שקבל מאבא שקבל מהזנות שקבלו מהנביאים הלכה למשה מסיני. ומזהרם בקבלת

קול יהודה

מנחות השגון שנדבר השגון עמנו אשר נתגלגל וס נתקלקל כמה שאינו לשון מקרא כאמור, בו נתקן מזד קצור הדברים. אחרי כן חזר על הרשומה מתמלגה למטה כשטור שפניה, ולאחר ויופי חבורה, כגד אמרו למתלה מהגרב אוחס. ונוי ערכה, כגד סדורה. וכלול אופני הענינים עם הפסק, כגד כונס מספר סדרים וסדרים והלכותיה: בלי ספק וכו'. ר"ל כל אלה הנחלים הזכרנו הם גלי ספק מהוקטים בענין שיראה המעיין בעין האמת ובשכל ללול, כי בשר ודם יקצר וכו'. ויש לפמוד מוד כל דבריו לשבח לשון המשנה גם כמה שאינו עזר מן המקרא, כי אין ערע בעיני מנחות לשגון דבר, רק הוא כלו קדש הלולים, דבריה הרמב"ם בשמס תרומות ריש פ' ה' וכו', אמרם בגל המשנה חסם ומורם ויתרסם, בעלי השגון האחרונים מקשים על זה ואומרים כי השגם הרים ומרים ויריס, זה אינם קושיות אמתיים, שטיקור כל לשון מן הלשונות הוא חוזר למה שמדברים בו בעלי אוהו השגון ומה ששטמם מהם, ואלו בעלי המשנה בלל ספק עבריים היו במקומן, ר"ל בלדן הכני, ובשמע מהם לשון חרס ובו שחמשו, כנה זו ראייה שהוא מקובל בשגון ופזו המלה לשון מלשונות העבריים. ועל זה הדרך מהיה שתובך לכל מי שיאמר על המתרומים שלשון המשנה אינם אה, או שזה שחמשו במלות שאינם כראוי בשגון. וזה הטיקור שזכרנו לך אחרי מלל החכמים הפלמים המדברים על הדברים הטלולים כל הלשונות כלם, ע"כ. ויהיה אמרו אצל קצור דבריה, משלון אצל שפמיים אנהו, לאמחה שנין, כאשר הרמיז בראשון סימן י"ד, ויהשאל אמרו קצור דבריה לעומה אמרו מנחות השגון, כי אמנם הלמוד בשגון קצרה הוא מקצוע גדול במחוקה. ויחזר הדברים והשאלו לעומה המתחיים אליהם על הדך

אוצר נחמד

וחכר הענינים כפחית הסקור שפאשר וישרים לכנין: וכלל וזופני ענינים עם הפסק. ר"ל שאע"פ שכלל כרכם ענינים וחוקיק הדעות שהיו לראשונים ועם כל זה הפסק דין ההלכה שדע מן השגם, בשמס דבר הסומכס הלכה בלשון רביס, וכן על סתם משנה כן ההלכה כהמלע, ודק נמקום שמתא דמים וקלוקס עם הירחי אלע"פ שאף בזה הלכה כרביס עכ"ל סימ דברי יוחזר, כדדי שאס יבא ר"ד שדורות האחרונים ויראו דברי יוחזר כרבות גידם (נכזר בעדיות), משא"כ כחסם נמור: בלי ספק בענין וכו'. ר"ל גלי ספק הם פרוכים בענין ועל עד שיראה מי שמעיין בעין האמת כי לולא עזר אלחי יקצר כח אדם מלהכר חבור ועל כוס: ואין שונא אותה. ר"ל המשנה: ולא מתעסק בלמודה וכו'. ר"ל אינו מדברי עמנו לכנין עומק דברי המשנה בדיונים: וישמע מדברי החכמים השיחות והדרשות. זה שאינו וחסם לכסחים עמנו ללול בתוך עומק ההלכה ואינו מנקס מדבריהם רק המשניות מדברי האגדה והדרכות מה שהוא קל עיני להכסיס כדאנו: ויגזור עליהם בדרך מקרה. ולמחר לא יתקנו מי הוא בעל המחבר הוא וממי יאלו הדברים סללו, שאמרו כאשר נשמע דבר מן איש מתורסם לנו כחמסם לא שם רעה למחור אותם ולהכיל רוחנו כגד אלו הדברים אלע"פ שחסיס לפי שכלנו, כי נפוש עמנו נאמר מלל חסם אמרו וממנו יאלו דבריים, אצל אמרו אשמים כי לקצר שכלנו לא כנין דבריו, וסדוק נוקן באשחל ככונת הדברים שיאויסו מפי חכמי לב. והנה זה שאינו כפין מעלה ח"ל ולא למד עומק טלפוליים כגד ששטמם כדרכות, הוא גזר עליסם כאשר הוא גזר על איש שאינו מוחק אללו כחמסם ודק מקרא דוחס אותו מהרס כבסם חרקים משכלו וכונסו: ובחסרון. שדמנו שהחסרון הוא כגלל מהאחר ואינו חולס החסרון כקוצר דעות: כאשר גזר על האדם בחסרון מי שיפגענו. כלומר כאשר גזר על סתם אדם אשר הוא שונע אוהו כין סמוי העס: סבלי מבחן ואורך חברה. כלומר מניי שדמנו ויאלקו לכיר כדבר האמת לו: ומדמיוני סמיכתם על הנבואה. ר"ל אהה מהדמיונות שמתאס אשר ח"ל סמוי דבריים

עמנו שזכרנו בביתור הראשון: אלא מי שאינו מבינה וכו'. ועם זה לא ישמע מדברי מהכשרשונותו לבלתי המתעסק בלמודה כלל ואפילו בקריאה קריאה בלתי מונגת. ועם זה לא ישמע מדברי ח"ל רק השיחות הליכות לימוד, והדרשות כרחוקות מן ההקש השכלי, והוא לא ידע ולא הכין חוק ענינים כמו שיבחר סמימן ס"ה וחזק, וככן יגזור עליהם בדרך מקרה ובחסרון, לומר דבריהם אלו בקגי והזדמן ולא נמשכו אחר חכמה, כאשר יעשה מי שיפגע אדם לא טדע אללו תחמול שלשום דבריהם עתה בעיני וסברלו באורך חכמה, למחלה עיניו ישפוט ויגזור כחסרון האיש הואו ויחמר לכל ככל הוא, והוא לא ידע ואחס. ולאשר אלה לו הוא לבדו ישנא המשנה, להיות עיניה רחוק מכלוסימו מכל וכל: ומדמיוני סמיכתם על הנבואה וכו'. זה מוסב למה שהונק למעלה מהזכרם בשמועות, וגם הוא חסב פני הליות ספירו אל מול רשיתו סימן ס"ה ששם היה מוזל דברו ללמד על איכות הקבלה המורה על אמתהה, בלמרו כי הנבואה התמידה וכו'. והמחמר הזה הוא לנחום סלברג בשמנה פלה פ' ז' אלל זרע אש שדכו שני מיי

"בקבלת (כ"א מקבלת) היהודים, מה שאמר אחד מהם לבנו שצוהו בעת מיתו בני חזור "לך (כ"א כך) בארבעה דברים שהייתי אוסר לך, אמר לו ואתה למה לא חזרת "לך (כ"א כך), אמר לו אני שמעתי מפי רבים והם שמעו מפי רבים, אני עמדתי בשמועתי והם עמדו בשמועתם, אתה שמעת מפי יחיד* מוטב שתניח דברי יחיד ולאחוז דברי רבים. אלא מעט מרובה כמטה מן הים מן הראיות על מעלת שמועות המשנה. אבל שמועות הנמרא והמקבלים אותו, יארכו הדברים בהם זבדריהם ובדבריהם: ובשליהם, ואם יש בהם מה שאינו היום משובח, כבר היה בדורות ההם נהוג ומשובח:

סח אמר הכוזרי כן אני רואה בחלקי דבריהם מה שסותר "המסופר (כ"א מה שאתה מספר) מכללותיהם, מהוצאתם פסוקי התורה אל פנים שמרחת אותם ההקשה, ותעיד הנפש כי לא היתה הכונה בפסוק ההוא מה שזכרו, פעם בדינין פעם בדרשות, וכן מה שיש להם מהגדות ומעשים רבים ממה שמרחקי* [ומפי המרובים]

אמר

קול יהודה

אוצר נחמד

דברים אל הכנזים ומשם פנה קבלת: ומתוהרם מקבלת היהודים. ראוי על מה שספרו שלא למחוק קבלת אל דברי סיודי רק דוקא מפי רבים: שמועות הנמרא. שקבלו האמוראים, וכיוצא בזה דברים קבלתם וכפירות השניות והשלישית: ובדבריהם: דרכי סגיוה כה"ס אשר חכמים כספרי נעלו הסגיוה: ובשליהם. הם עניני הסגור מהמעשיות אשר סגרו: מה שאינו משובח. לפי מנהג דורנו, שאולי נמחוק שגגרי מאמת מניב דורו ועל מה שמחו משני תוכחותיהם לתקן כדור כאשר הוא נכונם, ואולי שמו נמחוק מפי דרוביהם, ולקחו לפעמים פסוקים להפסיק להם להם תוכחה כדי לתחוק בדברים האמון, והמקבלים הם כדמות אסמכתא בלבד, וזלה ענינים נכתיבים ידועים ליחידים.

סח כן אני רואה וכו'. אמת שאני חושב: בחלקי דבריהם מה שהוא סותר המסופר מכללותיהם. כלומר דברים כפדריים סותר מה שפסקת מללויהם, ואף כל דברים בנייה כלמת וכו' ודקדוקים דקדוק גדול ככל היוצא מסיכס לבין אל האמת הנכון, ולא כן נאמרו לפעמים, מהוצאתם פסוקי התורה אל פנים וכו'. הם מפשטים לפעמים הפסוקים מה שאין שם הכתוב סוגל סירוס הוא כהיות זה סירוס רחוק מן השעש לפי מה שמתייבד הסיקס סגלי כנכונה דברים ככחובים: פעם בדרשות. כמו שסע עניני הסגור, כמו אל תקרי ודמויה:

הראית

הדרך ההוא בזמן ההוא וכו', ע"כ:

סח כן אני רואה וכו'. כאשר דברת לאמר שיש בדברי חז"ל מה שאינו היום משובח כן הוא באתם כי לפי רואה הפרס סותר אל הכלל. כי מה שספר מכללותיהם בקודמת הוא מעולה מאד ומשך אחר ההכמה, אולם חלקי דברים מפני הוצאתם פסוקי התורה אל פנים וזים שמרחת אותם ההקשה וכו' לא יוכל מלג משל הנגזי והדופי. ושלשה מהם נעלמו ממני. האחד מה שאילו מכוונת הפסוק למנין הדינים או זולתם והכחוב בלתי סוגל כוננה, לדמיון מה שיזכור חז"ל סימן ע"ג אלל פסוק ויצו ה' אלהים על האדם לאמר שהוא מרע לפעין שבע מלוח בני נח. השני מה שהפליגו בהגרות למר דבר שא"ל לפעוה לעלם וכו', והוא שסופו הפסוק סימן ע"ג כי שם על חק לדמיון בלמרה כשיכיר רבון השולמים למצרים וכו'. והשלישי הוא מה שהפסוק מהמעשים אשר קבו ואין חק לדמיון סובלנה, כי נפלאים מפשיהם אשר יספרו יזמר ממה שהאזון יכולה לפעוה, ועל אלה ישים דברתו סימן ע"ג לאמר ומהם ספרים ממרלות כומקום ראוי ואין זלם פליטע על הסמויים וכו'. והנהלק השלישי כזה גם הוא נכלל בכוונת הגדות אלא

שהיה

סמ אמר החבר הראית מה שיש להם מהדייקות והדקדוק בפירוש המשנה והברייתא, ומה שמניעים "בה (כ"א בו) מן המחקר והכירור מבלי יתור וחסור במלה כל שכן בענין :

ע אמר הכוזרי ראיתי מה שהוא למעלה מכל חכמת הנצחון, אבל הוא המופת אשר אין להשיב עליו :

עא אמר החבר הנחשוב על מי שידקדק הדקדוק ההוא שאינו יודע מהפסוק מה שנדעוהו :

עב אמר הכוזרי זה אי אפשר, אך הרבר על אחד משני פנים, שנהיה אנחנו לא נדע "דברי (כ"א דרכי) פירושה לתורה, או שמפירשי ההלכה אינם מפירשי

אוצר נחמד

קול יהודה

סודת לו שם מעשים וספורים. ולהרמב"ם פ' חלק דברים קרובים לאלו כשספר צננות הכת הראשונה מהשגש כמות שלהם נחלקו בני אדם, וז"ל, סודים שלל כוונו ההכמים ז"ל בכל דבריהם הישירים והמחוקקים אלף מה שהביעו לפי דעתם חכם, וזהו על פשוט, וז"ל שם שהכרח מקלת דבריהם יש בהם מן הדבה והכירוק מן השכל עד שחילו סופר על פשוטו לעמי הארץ כ"ש לחכמים היו מהיים בהצננותם שבהם, וכן לחכמים היאך יתכן שיהיה צבולם אדם שחשוב כזה לו שיאמין שהיה אמונה ככונה קל וחומר שיעב צעניו וכו', ע"כ :

סמ הראית מה שיש להם מהדייקות וכו'.

רבה כמה מכוונים הדברים הללו הגמשים עד כיומן ע"ג על חוקן הראיה המובחנת הכרות על שלמות אמרי חז"ל, עם מה שכתב הרמב"ם במקום זה וכתרו לו בקדומה, כי שם אלף הכה השלישי אמר ז"ל, אותם בני אדם שנהבדו אלנם גדולה ההכמים ז"ל וכוז שכלם מזה שמתא' בכלל דבריהם מורים על עמיים אמהיים למחד, וז"ל שם מעשים ומפורשים במקומה מהנבוייה, הם מורים על שלמות, ופי הם הבינו המלה ושנהבדו גם כן אללם מניעת הנמנע ומזירות המחוייב להמא', ידעו כי הם ע"ה אינם מדברים ההלום וכו', ע"כ : ובה שגמיעים

בה (כ"א בו) וכו'. ר"ל שצפירות המשנה והברייתא מניעים לחשי הש"ם למדרגה עליונה מן המחקר וכו', כ"ש בענין, כי הוא רמז להשמר צו מהכפל יותר מהלום שמים אלל כלום להבנת הענין ולא היה להכניס בינה שלימה כלל השומע, ואף גם זאת מהרו מהכפלתן :

ע אבל הוא המופת וכו'. הכונה לומר חזק הראיות שעליהם וכחך המשא וממך שבהם

סמ הראית מה שיש להם וכו' בפירוש המשנה. אך הם מדקדקין לכיון הפסע כשם מפרישים המשניות והברייתות : ומה שמוניעים בה מן המחקר. אך חוקרים על כל מלה ומלה במאמר המא, ואחילו במלה אחת מדקדקין בה לפיכא פירוש על נכון. דוגמא לזה בהסדרין (דף ס"ה) היא אינו חייב עד שהכא נערה וכו' אינו חייב אלף על נערה מיכעיל ליה, ודומה לזה הכרה : כל שכן בענין. מדקדקס מן הקודם והמאוחר כדי שיא' הסיור מנורר ומזונן, קולטים אל השערה ולא יתאילו בפירוש המשניות והברייתות :

ע ראיתי מה שהוא וכו'. המכוונתי בדרכי ויכוני הסוריים ופלוס הש"ם : מה שהוא למעלה וכו'. עומק הפלוס סוד למעלה מכל המה נלחמן וסוד אחד מתקין הסניין הקרא לזוח, והוא אכר הקדמותי פסורסמות, ועל הקדמות האלו נוטים סכרוה ועיונים לכרר בראיות עיני מהסנינים, וזה נקרא הסיק השניתי. וחלום דבר כלל נקרא לזוח על דרכי יחזרו השלוסוסיס צבירור דבר מן הדברים. וכנה זה הפלוס הסורני יותר עמוק צעניו מכל ויכוני השלוסוסיס : אבל הוא המופת אשר אין להשיב עליו. ר"ל זה שלי דממה ארוה להכנת הנוה אינו צנחונה הקדמותי שאלמר שאין הקדמות בעלי התלמוד למחיות רק פסורסמות, שאלמס מה שהקדמותי למחיות נקרא מושא, שאין הדבר כן לפק הקדמות בעלי התלמוד כן למחיות מחמת הקבלה מה שאין לפק צבירורם, ורק מטי שאינם חושיים דמיהו להכמת הלחון :

עא הנחשוב וכו'. מאחר שהם יודעים לדקדק על כן המשניות וברייתות ומכוונים אל דרך האמת ונוף הכונה, היסוף מהם לכיון פסע הכבוד מה שלל ופלא ממנו היום :

עב זה אי אפשר. הליה לנו תלנות מחרון בהכמים מופלחים כמולם : שנהיה אנהבו לא נדע וכו', ר"ל נוה העון ושללו קלם מהכין דרכי פירושיהם לתורה : או שמפירשי ההלכה אינם מפירשי התורה. אלו שפירשו סכלסה היה להם דקדוק רב ועינין לכיון אל האמת, ואלו שפירשו

אינו הלחון בראיות משפיקוה לבר שאין להם על מה שיסמכו כי אם צפני הראוה וסכרל גוברת, אלל הוא מופת חזק כראי מוקף לוקח נפשות הסם ומכיריו להדות עליו, ובהב אשר נכתב ומהם צחוק הראיות הכן חין פה להשיב עליו ומלה לבריה רלש :

עב שנהיה אנהבו לא נדע דרכי פירושה לתורה. וזה ע"ד מ"ש הראש"ע פרשה יתרו וז"ל, הליה הליה שאומר שלל דברו ככונה, כי דעתנו נקלה כנגד דעה, רק לחשי דורנו יחסנו כי דבריהם כמשמעה ואיננו כן, ע"כ. ובהב עוד צפסר יסוד מורא שטר רלשון, כי הגמרא שהוא פירוש המשנה הוא על דרכים רבים וכלם על דרך נכונה, כי מהגמרא נדע כל המלות אשר ישבה אותם האדם ומי בהם,

אלא בתכלית ההסכמה להקשה:
ענ אמר החבר אבל נאמר אחד משני דברים. יכול שהיה להם סודות נעלמות, ממנו בדרך פירוש התורה, דרו אצלם בקבלה בהנהגת שלש עשרה סודות, או שהיה הבאתם לפסוקים על דרך אסמכתא, שהם שמים אותה כסימן לקבלתם, כאשר

קול יהודה

אוצר נחמד

רק אין נכון למשכיל להיותו ריק מהכמת המקרא, כי כאשר ימלא בנמרץ כחוב שנאמר לא ידע באיזה ספר הוא, ולא הוא ע"ד פשט או אסמכתא בעלמא, כי ברוב החכמה ופולמוס ויציאלו דבר מתוך דבר, והם ידעו הפשט ויזכר מכל הדורות הבאים אחריהם, ע"כ: ואלה הפנים השניים אי אפשר. שכן הן הדברים הנאמרים בזה ובהו מפותחים פתוחי מוחם איש על האמ"ל ליחסם לאנשים מהמלמים: ובעצם הו"א ישוב ויפלא צפני הטפים התקבצו בהם מן הקלה אל הקשה, כי מאשר הוכרחהו לומר שמפרשי ההלכה הם עלמם מפרשי החזרה, הפלא ופלא מעינם כי שכל טוב לכל מעשיהם צפירות הפסוקים לא עמד טעמם וירחם נמר ברוב דבריהם:

ענין אצל נאמר וכו'. לומר הן אלה עורלות בעלמא, אלא דע לך כי ראוי שנלמד בזה אחד משני דברים. האחד שבאולי היה לך נכון לענינה להשקיף ברובם ביצור הכותבים, והיו מהעניים בזה מנהג הי"ג מדות שהחורה נדרשה בזה בדרכים מקובלים אולם ונעלמים ממנו. והשני שמשו לענינים המקובלים סמוכות לאסמכתא וליסמן, ע"ד הגי' כן ציינם, לא שיינונו אל ביצורים. והיו עיקר רוחות אלה מודק בהלק השלישי פרק מ"ג פשט עלו דבריו על הדרשות בחמרו שדרכם ידוע למי שהבין דרכיהם וזה שהם אלא כדמות מליצת השיר לא שבדבר ההוא הוא ענין הפסוק ההוא. והחלק היה לומר דבריהם לשני חלקים. החלק האחד ידמה שהם אמרו על דבר ביצור ענין הפסוק ההוא. והחלק השני הוא מליצת אדם ויהנהג לשחוק אחר שהוא מבוזה גילה שאין זה ענין הפסוק. והחלק השלישי נלחם ומתגבר לאמת דרשות לפי מחשבתו ולשמרו והיחוש שבה ענין הפסוק ושממש דרשותו תמשש הדינים המקובלים. ולא כבינה אדם משתי הכמות שבה על דבר מליצת השיר אשר לא יפסק עינים על כל בעל שכל, וההפרכס דרך ההוא בזמן ההוא והיו עתים אלה הכל כמו

ענין אמר החבר אבל נאמר אחד משני דברים. ר"ל מלמד בדרך כראשון שכתיב: יכול שהיה להם סודות נעלמות ממנו בדרך פירוש התורה. אפשר שיש להם סודות נעלמות מה שאין אמתו יודעים אך הם קבלו איש מפי איש כיצד לך לך לפשט דברי החז"ר, וסיס להם איזה סימן וסיבה נלחם הכתוב שעל ידו מפרשים אותו, וזה בדרך נעלם ממנו: כבהגברת ר"ל סודות, כ"ל. כמו שפירשנו לו דרכיהם בדרך י"ג מדות שהחורה נדרשה בזה, כמו גורם שוב והדומים. לם, שאין השכל מסיכים שבאילו השוואות היחידות נתן את האמור על זה בזה, כמו שאנו אומרים בכסף מעין (ר"ל שאלהם מתקדשת בכסף), וליך קיחם קיחם משרה עשרון, והוא מתמת שאלמר שיבית קיחם נקדושוין כי יקח איש אשם, ושם נאמר כסף כשרה קח ממני, מה החם כסף אף כלאו כסף (ר"ל קדושוין): ובינה לולא שקבלו זה ודאי שהיך רחוק לישד מה גדולה דתת על שויו המלות, וכן בשאר המדות שקבלו. ולפיכך יני לנו לומר שאולי היה להם עוד איזה קבלות כפירוש החז"ר שגנלם מאמת: שיהם שייכים אותם כסימן. ר"ל כדוים שהיה להם קבלה סומכין אותו על איזה פסוק מסוקיו החז"ר כדי שיהיה להם לזכרון תמיד. ואלי חושב שפירשם היה בזה נעבור שלא יחבר לכתוב דברים שכתיב

שיעשו המפורסם מזמרי השיר. אמ"ל מי בר קלרא ויחד חזיה לך על אוק, אל תקרא אוקר אלא לזניך, מלמד ששם ישמע אדם דבר מגונה יתן אצבע בחור אמו. ואלי חמה אם זה החמא אלא אלו המכילים כן שהוב צפירות זה הפסוק ויזכור הוא כונת זאת המלה, ושיחיד הוא האצבע ואוקר היה האניס, איני חושב שזהו מתי שכלו שלם יתשוב זה, אלא הוא מליצת שיר גלה מאל המליצת שיר עונה, והוא כי כמו שאמור לומר דבר מגונה כן אכור לשמעו, וסמך זה לפסוק על דבר המשל השירי, וכן כל מה שיאמר במדרשות אל חקרי קר אלא קר זה ענינו, ע"כ. וכבר זכרנו בקודמת לזון החל"ע בספר יסוד מורלה הספכים כי כלל הדברים האלה. גם הרשב"א כתב בפירושו ההגדה פ' אין עומדין ופרק הרוואה, שכותב רז"ל נדרשות רבות להסמיכה אל הפסוקים בלשונות לא ישבה זכרם, לא שהיה כונתם כלל לפרש הפסוק כן, ע"כ. ועיין פס

כאשר שמו פסוק ויצו ה' אלהים על האדם לאמר, סימן לשכע מצות שנצטוו בני נח. ויצו אלו הדינים, ה' ברכת השם, אלהים זו עבודה זרה, על האדם זו שפיות דמים לאמר זו גלוי עריות, מכל עץ הגן זה גול, אבל תאכל זה אבר סן החי. כמה רחוק בין אלו הענינים ובין הפסוק הזה, אך אצל העם קבלה "ששבע (כ"ל בשבע) המצות האלה, סומכין אותה בפסוק הזה כסימן שמיקל עליהם זכרם. ושמו שני הפנים יחדו יש להם בפירוש הפסוקים, או שיש שם פנים אחרים געלמו ממנו, וכן הדין שנסמך עליהם, מאחר שנתברר אחתותם והשתדלותם והכוננם הגדול אשר לא יתכן בו שום הסכמה, ואין לחשוב "לדבריהם" (כ"ל דבריהם) אבל הנשור הכנתנו, כאשר נעשה בתורה ומה שנכלל בה ממה שלא יתישב בנפשותינו, ואין חשד אצלנו בדבר מסנו אבל נתלה הקצור בנפשנו. אך ההגרות, מהם שנוהגים "מהם (כ"ל איננו) דרך הצעה והקדמה לענין שרוצים לנחצו ולאמצו, כמו שאמרנו כשירד רבון העולמים למצרים, לנחץ האמונה שיציאת מצרים היתה בכונה

קול יודעה

שכח על זה בחשובותיו סימן כ'. והרמב"ן ס' לך לך על מדרש חז"ל כהנה נא ידעתי וגו' עד עכשו ולא הכיר כה מוחך נישמות שנפשיס וכו', כהנ ז"ל והמדרש קבלס בעמיה שבה וסמך למקרא חלל אין זוך לכל הדברים האלה וכו'. ונפ' מטרע על פסוק ולא ישוב הנגע ופרח בנים, אחרי הישוב ששעה על שמירה הדינים המקובלים בלי שום עוון כנחוכים חז"ל כלאר עווקם רש"י לטי דעמו, כהנ ז"ל ומה שאמרנו בתורה כהנים כהנים כהה הכתוב מדבר וכו' סמך מדכיהס שירלו והזכיר כההב הענין המקובל להס בג"ט, וכן מה שאמרנו שם חס סופטו לרבות חס ההוא לע"ס שאינו פושט מה ח"ל ונח הכהן וכלה והכס ששה הכה לז, לומר שנייה הכהוב כשמשעו ונלך אחר המדרש וכו', ע"כ. וכדיבור חז"ל פ"ק דמ"ק גמרא גמירי לה ולחא חרוב יהוקאל ואסמכה אקרא וכו'. והנה כל חלה חרוב כשסמכה אחת עם הכהן דקרא משוס סיכאל ולא משוס מחיה לשוס נדר ונכול לביאורו של כהוב: כאשר ש"מו פסוק ויצו וגו'. כנסהדרין פרק ד' מיווח: אך אצל העם קבלה ששבע (כ"ל בשבע) האלה וכו'. ושכונה מנחמת: ושמוא השובי פנים וכו'. כי קחם וינחלו על פי הדרך הגעלס סהיה להס בפירוש המורה עם כהנת הי"ג מזוח כחמו, וקחם נדרר האסמכתה כמדוכר: או שיש שם פנים אחרים וכו'. והקיימו בכלל דברי הכוזרי בקודמה נחמרו סהיה לחנוה לא דע דרכי פירווש למורה: כאשר נעשה בתורה. כשיקך משפטים: ומה שנכלל בה. מן הספוטים וחולה זה: ואס לנכך פונה לנסמחמו לריך חלה לכאר שנהגים מהס ומחאה כלומר חללס: לנחצו ולאמצו. ככר ק"ס לשון נחך נחאסן סימן כ"ז

אוצר נחמד

שנפ"ס, וכמ"ס חז"ל דברים שנפ"ס או אלה רשאי לכותב, וא"כ סיס כנר על כמון טלומדיס לומר הכל בעל סה ולא עקלס ככן לזיוס שנהס, ולקך סמכו אחס על הספוקיס כוכפסיס, וכסוסי כוסיס נחורס שנכה סיו מטרסיס ככוכסיס דרכיס סללו, ומחיללו נקבשו סדיניס כוכוכיס, וזה עמס נכון: סומכין בפסוק חוה. סקלס סהיה להס סמכו על זס סמק: ושמוא שני הפנים יחדיו וכו'. ר"ל יש מהס פירוסיס מקובליס ויש מהס שנלמדו לנאמכהל: או שיש שם פנים אחרים געלמו ממנו. ר"ל אין לחנוה יודעיס דרך סהיה וסכיס ססס, כלומר חלי"ט יש עוד לזיוס מירון געלס ממנו: וכן הדין שנסמך עליהם. עכ"ל דרין אסמכון על דכריס כהנס אין נידיוו חרין דרכי פירושיס כמורס: מאחר שנתבררה דכמהס והסידוחם. ואין מטרע עמס על קידוש כהס, כמו שנלמדו בר"ס וחכריו: והשתדלותם. כרהנת כפירוס סרה וסמחירו על כלהס, אין יסכן איסיס להס שם פניהס וסיסי מן כלהס, שחרי סנייות לא יקרו חלה או מלד מיעוש כהנס, או מלד רסיון העיון, או מלד שנייהס כלאמר סמחכיון לכסא"ל כלה"ס אחריי דעותיו כבסל פניהס, וסר כולס הנמיס, כולס חסידיס, כולס משפוליס, ואין נפיר עמנו לברסר אחרייס: והמונע הגדול. ולא מוד סל"ס סיסיס מופכס לקיוון גזול דבר כדיוו מדעס ויפלו אחיו נקבלס, כן יפקור שח"י סדה לעיני ססו ולא יסקלוה: כאשר נעשה בספר בתורה. כלאר מנא"ס כס דבר כסלפי מונך כסיקס כסלפי: ומה שנכלל בה. מן כלהס: ואין חשד אצלנו בדבר מסנו. כי מי סלה יוד כמורס כסכנה ומי יסקק נאמכהס: אך ההגרות. ענין הסודות כרה"ל וזו: דרך הצעה והקדמה לענין שרוצים לנחצו ולאמצו. חס סיו חלסיס נקבשו אחס לחמוס אמתית כלל סמס מה ססיס דרכי מסס לשי קלר סלס, סיו מקדימיס להס סקמדות דרכי סלדוחס לברחיב להס לשי כהס עד סיכוסו הענינים כאנוכיס, וזו סחירו להס לנכך דרך סלהס מחמת ספועלס כמכוון: כמו שאמרנו שירד רבון העולמיס וכו', כ"ל. וחלני נסכוון להס שנלמדו נמורס דכס ס' ויגש על מנין מ"ו יסקב סלמאר כהס כספסיס נסס ונרסרין אינר קק ס"ט, ססקב"ס כלהיס סמנין. וחמרו עוד עילוקס (דמו מ"ו) כהס אק"ר ר"ל ססקב"ס כלהיס להס סמנין ככניסיס, סכיו ס"ט וסקב"ס נלמק עמכס, שנלמדו חלני ארד עמך. וכן כעטלו סיו שסיס רכוח חסר חלד וסקב"ס וככס עמס למנין שסיס רכוח, שנלמדו חלני וזכיר גס עכ"ל. וכמה רסוק דכנר סוס מן סדה סריון כל העולמיס יוד למלריס וסכאו מנמה עמסיס נמלריס כידור, וכלל מלל כל הרק כסוד: לנחץ

בכונה מאת האלהים יתברך, לא במקרים ולא במצועים מתחבולות כפי אדם וברוהניות כוכבים ומלאכים ושדים וכל אשר יעבור כלב מחשב, אבל בדבר האלהים לבדו, ואמרו ע"ד מה שהם אומרים כביכול, ר"ל אם היה יכול להיות כך היה כך וכך. ואע"פ שאין זה נמצא בנמרא ולא ימצא כי אם בקצת הסודרים, אך בעת שתמצא כמותו אל הענין הזה הוא נוסח, כמו שאמר מיכיהו לאחאב ראיתי את ה' וישב על כסאו ולא צבא השמים וגו' ויאמר מי פתח את אחאב בראשית היום, ויצא הרוח, וישאר הענין, ולא היה העיקר יותר מאמרו הנה נתן ה' רוח שקר לפני כל נביאיך אלה, וזולת זה הקדמה והצעה הלציית מנחצת הדבר הזה כי הוא אמת. ומהם ספורים ממראות רוחניות ראוב, ואין זאת פליאה על החסידים ההם שיראו צורות, מהם דמיוניות בעבור גודל מחשבותם וזכות דעותם, ומהם צורות שיש להם ממש אמתי מחוץ כאשר ראו אותם הנביאים, וכן בת קול שלא פסקה מהם בבית שני, והיא מדרגה

אוצר נחמד

לחץ האמונה. לחץ האמונה הגדולה של החושים תלוים בה, והיא שכל זה סיה בכונה ממש ה' לבדו אשר לו נתנו עולמות לבב וירידת לתארים ועליית ממש: ולא במקרים. שחומר שמשלשל הדבר הזה במקרה: ולא במצועים מתחבולות בני אדם. ולא סיה ליה ענינים ממוגשים שבינו מתחבולות בני אדם: אשר יעבור כלב מחשב. ממש שיכול הכל לתבין: ואע"פ שאין זה נמצא בנמרא. זה הדבר שירד רבון העולמים לנודד: אך בקצת הסודרים. ר"ל בקצת חנוכים שבהם נבאשית רבם ה' ובספריו ר"ל: ולא היה העיקר יותר מאמרו הנה נתן ה' רוח שקר. וזהו היות עיקר הכוונה שהיה לנבין לה אחאב, אלוהים מה שספר לו ציור המשעה איך ראה את ה' וישב על כסאו ליה רק הקדמה והצעה לנבואה זו לחוק סודני ולהכניסו כלל האחאב: הלציית מנחצת הדבר הזה. מחזיקת המלכות הסודני כזה כזה שאלמין כסאו אחת: ומהם ספורים וכו'. עוד נמלאו ספורי הכדמות ממשיות מלאות רוחניות: על האסיריה היום. בעלי המלכות: מהם דמיוניות. שמה רוח ה' על דמיונם לראות איש עיניים רוחניים: בעבור גודל מחשבתם. שסיפה קצורם תמיד ענין העולם העליון: וזכות דעותם. שבו דמיונים פטוים מעסקי עולם הזה: שיש להם כמש"ו וכו'. ואלו אותם בעינינו ממש, ובעיני שזכר במחמ"כ סימן ד' ויבא פוס עוד מאמר רביעי סימן ג' נאריכות: וכן בת קול. ויכר

קול יהודה

ל"ו וזהו סימן י"ז וי"ח, ועינו לפי מקומו חזק ואומץ: בכונה מאת האלהים יתברך לא במקרים וכו'. בחמישי סימן כ' תמלא הלוהק המעשים כלם לאלהיים או עבדיים או מקריים או מנהגיים. והנה שם יולח מנרים מכת האלהיים היוצאים ע"פ מהסבה הראשונה, אין להם סבה זולת רצון האלהים יתברך כמובאר שם. וענין רוחניותו זכרנוהו ברשעון סי' ט"ג: ואמרו וכו'. ר"ל שאמרו מה שאמרו כמות אלה הכדמות ע"ד תמלא כביכול וכו' מאין אומר ואין דברים נזורים על ככה: ואע"פ שאין זה נמצא בנמרא וכו'. ר"ל מאמר כשירד רבון העולמים למגרים, רק בקצה הסודרים אשר סודני הכדמות בכדמותי רבם וזולת זה: כמ"ש מיכיהו וכו'. במלכות א' (כ"ג): ולא היה העיקר יותר מאמרו וכו'. והוא לבדו תמחה הכונה, והשאר אינו רק הקדמה והסיפוף אומץ דבר כי אמת כעון הוא וממחר האלהים לעשותו. וכן הענין הזה באמרו כשירד רבון העולמים למגרים, עיקר ענינו שבינו להוויא אח שאלמין ממגרים בעלמנו ובכדמותו לא ע"י שליח, והשאר הוא לחוק הוראה על תמחה הענין כלומר: ומהם ספורים וכו'. הוא היראה השלישי מן השלישי אשר נמלאו בעיני המלך סימן ס"ח באמרו ומעשים רבים ממה שמחזיק אותם השכל, וענה בלו

דמיון אלה לקרב אשפרות קהים שהיו וכו' נאמרו, וקאמם על כיוותם ממשים, מהם סחומים ומהם מתחבארים בענין עיון ומה שיעב. ומהם ספורים, ר"ל מן הכדמות המכרות יש ספורים ממששים שקרו לחכמים מתמרות רוחניות וכו': ראוב. כולל כזה ראייה שכלית וחושית כמו שמלמד בסמוך: מהם דמיוניות וכו'. ענין מה שזכרנו סימן ס"ה משלשן בעל הערוך בשם ר"ח על הארבעה שזכרנו לפרדם, באמרו ולא שיהם עולמי למרום אלא בהדרי לבם רואים וזוהים כחדם הרואה בעיניו וכו'. וקצור למה שזכר האיו"ס ש' בשלח באמרו אל תעשה כהגדת ר' שמעון בן אלעזר ורבי עקיבא ותבדילים לפרדם ספרו בספרי היכלות וכו' ופסוקו בשיעור הקומה ובכסא ובדברים מוסלמים וגורמים זו, וכלם נכוחים למבין וישרים לתמלא דעה, כי מרוב חממתם ויביתם שהיו משתמשים בדרך שם הטורח זה לראות בראיית שמתם מעין מה שרלו הכדמות ענין חזון כחלוס לא בראיית עין כלל, אלא שהנביאים היו רואים בראיית נשמתיהם ובנייה הלב כבוד השכינה וזוהו הקודש מדבר עמה, אבל החכמים שבנייה שני כעון אלו שזכרנו למתמחהם אלא כנה קול וכו' סי' המלאך וכו', ע"כ: ומדום צורות שיש להם נמש וכו'. הן האורות הממשיכות מן הגשם הדק הרוחני שזכר בסימן ד' ויארץ בעיניו בדביעי סימן ג'. גם המורה ברשעון ס' כ"א חכב כי מתמדה ויעבור אפסר שהיה בו השגת חוש רואה לדבר נכדו בראייה יגיע שלמות ההשגה השכלית וכו', ע"כ: וכן בת קול שלא פסקה וכו'. קדם וזכרנו זה אמת מ"א, והדבר על אודותיו סימן ל"ט באמרו בנאמן והודעה כלשם

מדרגה למטה ממדרגת החזון והדבור. ואל יהיה רחוק אצלך מה שאמר ר' ישמעאל* שמעתי ב"ק שמתנחת כיונה חולת זה, שכבר נתבאר במעמד משה ואליהו מה שישים זה באפשר, וכאשר יבא בקבלה הנאמנה מהרין לקבלו. ונאמר במה שאמר אוי לי שהתרבותי את ביתי, כאשר נאמר בויתנתם ה', ויתעצב אל לבו. ומהם מה שהם משלים מובאים על סודות "החכמות" (נ"ל החכמה) נמנע גלותם, מפני שאין להסון תועלת מהם, והם מונחים לחקור ולחפש ליחידים, כשיגיע אליהם מי שהוא ראוי להם *עגמ' ר' יוסי.

אוצר נאמר

קול יהודה

וכך מה בסימן מ"א מזה הפאמר: שמעתי בת קול שמתנחת. גי'ש נרוח: שכבר נתבאר במעמד משה ואליהו. סוכר נחמתי א' סימן פ"ו ויבא עוד נחמתי ד' סימן ג': וכאשר יבא בקבלה נאמנה וכו'. מאחר שהיא אפשר, הדין עתה לקבל בקבלה שגי'ש כן לחמתי האמור: ותאמר במה שאמר אוי לי וכו'. ולא יקשה בעיניך לאן ואי לי נשמע רבי ישמעאל שאין זו רק מליצה דברים: כאשר נאמר בויתנתם ה' כי עשה את האדם, וכן נאמר אח"כ ויתעצב אל לבו, שסודאי צריך לטעון זה הסאקס שלא נאמר רק בדרך דמיון ומשל לסוכר את האזון: ומהם. אגדות: שהם משלים. מרמזים עיני האדם וכוונותיה, ולא רצו לנלות נפטי הסטון מאחר שאינם מנינים אותה, ולכן פ"ו

היה נביתו עמי, ומה המעורוה על עיני הכת קול המסופר בחוססתה דכוסה ע' י"ג: והדבור. לזה בו דבור של נבואה: מה שאמר ר"י שמעתי בת קול וכו' וחולת זה. מהדברים המסולאים שסופרו על חז"ל ממצריות עינא וקולתו ששמו: שכבר נתבאר במעמד וכו'. הוא אשר דבר דרבינו סימן ז' כי מעמד ויעבור ה' על עיני ויקרא, ומעמד אליהו במקום הכוה בעלמא, וכיוצא בהם עיניים לא יושגו בדרך הקשה, בעלמא פלוגסופי ויון וכו' וקיימו אותם הנביאים וכו', עד אמרו ואילו היו רואים פלוגסופי ויון הנביאים וכו' היו מודים בהם וכו', ע"כ. והורה דרבינו כי מאשר נחברך אלנו אפשעות או יע לנו למסוך בו על

קבלתו הנאמנה, אך אם היה נמנע מדרך התופת החוקר לא היינו חייבים להאמינו, וכמו שאמר בראשון סימן פ"ו חלילה לאל וכו' ושאלה הדעות עמוקות ומעוררות רגשות ג"כ שוות עד שמכריע הקבלה וכו', ע"כ. ודרך מלולה לפנינו בזה על פי מה שכתב ראב"ע פ' אהרן, חלילה חלילה שיהיה מזהה אחת עין מהכחה שקול הדעת, רק אהתט חייבים לשמור כל אשר אדם ה' בין שגלה לו האדם בין שלא נגלה, ואם מלאך אחת מתן מהכחה שקול הדעת אינו נכון שנאמין בו כי הוא כמשמש, רק בספרי חז"ל נבדק מה שמנה ח"ן ר"י ונאמר במה שאמר אוי לי וכו'. הוא סוף מאמרו של ר"י הנזכר. וכונה מאמר שהענין ההוא המסופר ראוי שיעלם עיני האשכנזי, אך הדברים המשמשים שם אוי לי וכו' יע לנו לתקם ע"ד דברה חזקה כשגון בני אדם, או באיזה ענין אלה זה: ומרמז מה שהם משלים וכו'. ר"י יע שיחה מהמשמשים המסופרים מה שאינם כפאסוס רק משלים וכו'. וכיוצא בזה כתב הרמב"ם בבקדמת ארעם כי אחת מהנאות מתברר הגמרא היה להביע דרשות ראויות לפי עיני כל אדם וכו', ושקדשה הגמלא בעמרו ח"ן ראוי להשגות שמתלמו ומשולמו חסרה אבל יע בו מנוחה גדולה, מפני שהוא כולל חידות פליאה ותמודות נפלאות, כי הדרשות ההם כשיסבכלו בו הסבכלות שכלי יובן בהם מהטוב האמתי מה שאין למעלה ממנו, ויגלה מהם מן העיניים האלהיים ואתמות הדברים מה שהיו לחמתי ההכחה מעלימים אוהו ולא רצו לנלותו וכל מה שכלו בו הפלוגסופים דרווחיהם, ולא הרים אוהו על פאסוס מראה בו עיניים רחוקים מן הכלל שאין למעלה מהם. ופשוט דבר זה לעיניים הנבואיים וכו', ע"כ כי האריך למעטתו ופבר מכדי שיעור העתקתו במקום הזה. ובפרק חלק אלל הכת השלישית שקדם זכרה סימן ס"ח וס"ט כתב כי הנאמנה להם שדבריהם יע להם עלה ונסחר, וכי הם בכל מה שזאמרים מן הדברים המנעיים דברו בהם בדרך חידה ומשל, כי הוא זה דרך ההכמים הגדולים, עד אמרו ויחך יקשה עליו לנסתר פירושו על דבריהם ולהוציאם משפטם כדי שיהיו נשכל ויסיכיס עם האלה ועם האדם כחתי הקדש, ועם בעלמא סוכרים כפאוקי המקרא ומולאים אותם משפוסם ומשימים אותם משל, והנה האמת וכו', עד אמרו ואם אלה מן הכת השלישית שנתראה דבר מדבריהם שהדעת מרחיק אוהו מעמוד ותחטוב בו, ודע שהוא חידה ומשל ותשכח עמוק סגל ועורוד הרעיון שבתורו ובסברתו המלאה כונת האכל ואמונת היותו, כמו שנאמר לתווא דברי חפץ וכוהו ישר דברי אמת, ע"כ. ונס רוב שדבריהם המורה על זה הקופס סוכר סוכר, להרווח על לורך המשל והרגלו אלל החכמים כלה, ואחר הפרש הזה נמשך בספר ההוא כרוח תורו. ושא עיניך וראה מה שכתב ראב"ע על עיני המדרשים שפתיחתו למגלת איכה חז"ל, לחתי אחת יביע מדרשי קדמונית הדיוקים, שהם נוסדים על קשם ובזיוקת מדע יאוקיס, וכל דבריהם כוהה וככפס מואקיס, אכן מדרשיהם על דרכים רבים נחלקים, מהם חידות ופאודות ומשלים נבואים עד שמקיס, ומהם להרווח לכות נללותם בערכים עמוקים, ומהם לחפץ נכשלים ומללות רמזים. על כן ידמו לכות עמי הפאוקיס, והאודרשים מלבושים גנוף דבקים, ומהם כמשי דקים ומתים עינים עמוקים, ודרך ששקס הוא הנוף בדברים נבחרים ונחוקים, וכן אמרו שהמקרא כפאסוס והדברים עמוקים, ע"כ: ומרמז

להם אחד ברור או ברורות. ומהם מה שנראים "בשקר" (כ"ל כשקר) ויתבאר ענינם עם מעט עיון, כמו שאמרו שבעה דברים נבראו קודם העולם, גן עדן ותורה וצדיקים וישראל וכסא הכבוד וירושלים ומשיח בן דוד, דומה למה שאמרו החכמים תחלת המחשבה סוף המעשה, וכאשר היתה כונת החכמה בבריאת העולם התורה שהיא נוף החכמה הנושאה הם הצדיקים, וביניהם כסא הכבוד, והצדיקים באמת לא יהיו כי הם מהסגולה והם בעלי דת האמתית, ואין ראוי להם כי אם הסגולה מהמקומות והיא ירושלים, ולא יתברם כי אם החשוב שבברואים והוא המשיח, "ואתריהם" (כ"ל ואחריתם) אל גן עדן, היה ברין שיושמו אלה ברואים בכח קודם העולם. ומהנראים עוד שקר מה שאמרו עשרה דברים נבראו בין השמשות פי

הארץ

אוצר נחמד

קול יהודה

אין להם תועלת כה: אחד ברור או ברורות. הענינים הם עמוקים כל כך עד שאפשר שלא יביטם רק אחד בכל אחד, ואלו אחד דורות ואחרים דורות, ואפי' זה אין לנו ממה אם אין אהנו מנינים כל האגדות כי אפשר שהוא לקצור סגולה: ומהם מה שנראים בשקר. הנה אהנו רואים עניני המתחם שהיו ים האגדות נבראים בתחלת הכנסה לשקר ובמעט עיון מלאנו המתחם עמונה בקרבם: שבעה דברים וכו'. כבר נזכר המדרש הזה בענינים שונים (עי' ק"י). ונאמנו שהכרח הוא הדוק ק"כ לשבור התולות מאחר שהנין אחד, כי האבות קן הן הצדיקים, וגיבנם נכלל בגן עדן, ותפוצה הוא בכלל הטובה, וזוית המקדש וירושלים מורה על כהונה אחת: דומה למה שאמרו החכמים תחלת המחשבה סוף המעשה. וזכור זה, הלושן כשרואו יסוד בית נכון א"כ שיתקן אם לא יצטרך בשלום ערם בנחיה תכלית היותו הוה, וזה ענין שפתיבו, וכדאי ראו חיקון הבנין שלא יוכל לו שפסד לו עוד שקמונו אפסדים שמים, וסדי סוף מעשה הכית הוה ותכלית ענינו למה שהוא מוכן כל זה הוה מתעשה בנפלא הוה ערם שמתחיל בנחות, והרי תכלית המעשה שהוא כפז, מניע מתחת המחשבה שקדים לבלתי הכנין אשר תכנו לנחותו זה ענינו זה תכלית. וזה אהנו מלהיות אלו כעשה דברים תכלית מעשי העולם ובריאותו, נראה כאלו הם קודמים במחשבה אלא שהי', ור"ל שמתחת תכלית אלו שפעם דברים נברא העולם: כונת החכמה. לומר שזוהי המתחם שהי' לברוא זה העולם, והיה תכלית וזה הבריאה הוהרה (ובמ"ש) על שלש דברים העולם עומד על: הבורה וכו', ונשיאותו: נושא הבורה: והצדיקים באמת וכו'. לך ישאל מוכרחים לתורה: והיא ירושלים. מקום הנבואה: ולא יתברם. א"כ לתכ דעות אהנו על העולם לעוד אח' ים אחת, ג"כ לתכ פירוש הצדיקים ועלולם: רק החשוב שבברואים. אשר רוח ה' ידבר בקצבו ונכוח שוי ומית כעש וכל בני עולם ילכו עשר רגליו, וזו א"כ ביגיע רגל בני עולם האנושי, והוא מביא כי דוד: ואחריתם אל גן עדן. ותכלית ענין הצדיקים הוא בגן עדן שהוא העולם שגלו סוב: ברואים בכח. לומר כהר סיה

ומהם מה שנראים בשקר ויתבאר ענינם וכו'. בזה יבדל המין הזה מן הקודם, כי זה יקל ענינו בעצט עיון, והקודם אליו הוא טוב לפון ליהודים והסגולות: כמו שאמרו שבעה דברים וכו'. הפשוט בלגזות ובמדרשות ומלאו המאמר הזה בלרבעה מקומות ולא אחד כהם פוסקים לדבריו של הכר, כי בפסחים פ' מקום שנהגו ובגדרים פ' אין בין המודר ועבדוקר: ר' אליעזר פ' ג' הזכירו מורה השפעה וכן עדן וגיבנם וכסא הכבוד וזית המקדש ושמו של משיח, רק הלוף המדר בקדמיה ולמחור הויה בימינו. ובכ"ל פרשה ראשונה הזכיר מורה וכסא הכבוד והאבות וישראל וזית המקדש ושמו של משיח. ור' אהבה בר זעירא הוסיף שם סוף המשפלה. והקול אפז כי גדול היה אליו כבוד המדרש הזה האחרון מן הראשון, אלא שההליך נבוליו כמה שהוליו השפעה והכניס גן עדן תהויו, ומלות אבות וזית המקדש מוכבות שם לצדיקים וירושלים. ומזה הוראה אללי כי נסתח אהרה אהרה היתה אהו, ואם אינו כן אגזור אומר כי בראותו הדברים במתלוקת לקח לו השכן הקרוב אל ביתו, והוא מאמר בר', והאבות הם הן הצדיקים, וקרא לו עיר כי אין קדוש ישראל, כי ירושלים כלה יש בה מעין קדושת בית המקדש ליהויה דגוית כלפנים מן הקלעים, וכאמרו ז"ל חומת ירושלים מחיה לקדשים. אמנם לא ראה דבריו על רבי אהבה בר זעירא אשר היה השפעה לעמוד שביעי, כי לדעתו השפעה הוה בכלל המורה, על כל השלים ענינו בעמוד גן עדן. ולא זכר גיבנם כי אינו בעלם רק בשמיות, ובאמרו שם עין שהוא להשלים שבר ראונו ויכלל גיבנם לשות הממרים, ובכן המלאכה היתה דיה במדרש שהני הכנה כגלו בו כל עניני הרשעון ויהיה ממנו: דומה למה שאמרו וכו'. וקדימה זו קדימה ההכליה כעשה הפועל: וכאשר היתה כונת החכמה וכו'. כאמרו

למעלה סי' י"ד שהתורה מאלו התהלה חפן ממנו להראות מלכותו בלדן וכו': שהיא גוף החכמה. כאמרו בר' עובד המתחם של מעלה מורה: ונשיאותו הם הצדיקים. כאמרו סי' י"ז וכאשר ידן מהם יחיד לא קהל יחול עליו האור האלהי וכו': וביניהם כסא הכבוד. כאמרו למעלה סי' ס"ה אשר הם בעצמם מעון לנשיים: והצדיקים באמת לא יהיו וכו'. כאמרו סימן י"ז ולא מלא הענין האלהי מקבל הסכית לדברו דבק בסדר אשר זהו צו, אחרי המאורות והגלגלים, אלא הסידי בני אדם, היו יחידים מחדש ועד יעקב ואחר כך שבו קהל והל עליהם הענין האלהי וכו': מה שאמרו עשרה דברים נבראו וכו'. אבות פרק ס': להפיק

הארץ ופי הכאר ופי האתק וכו', להפיק בין התורה והטבע, כי הטבע אימר במנהג

אוצר המצור

קול יהודה

וס נחמח הטורא ויתכר קודם שנכר העולם: להפיק בין התורה והטבע. ר"ל לנפשים המורס עם הטבע, ומאן זמנו אל ספק (המלס ק"ח), שלא יכא אחד סוסר לח מצירו: בי הטבע אוטר כמנהגו. סכנע מתנהג פנינן אחד ולו

להפיק בין דתורתו וכו'. כלומר דרך סקר הסר ממנו, כי למחס למחס ענינו הווא להפיק וכו', פי כמו פנין השמשות הווא עה וגבול למצעי בין שמה ימי בראשית המוריס על הפענע הנכרע שזו גמרה מלאכה, וכן הזמן המשך אחר נמר הבריאה להמשיך ענין

הנכרע אשר ברא אלהים לעשות, כן הענין הזה כאלו קודם צעניו האוהות והמורס פנין מנהג הפענע וטעויו. וזו ענין למרס בכחה מקומות הנאי המנה הקב"ה עם מעשה בראשית וכו', וכמו שצביח כל זה המורה בפני פרק כ"ט עם הורחא דערו שהיא רחוקה ממנו ח"ל. אמנם למרתי שלא ישהה דבר מכנישו ויתמך על השני הווא להשמר מן הנפלאות, כי אע"פ שנספך המנהג לנחש והפסכו המיס ללא ויחד הווא סוסר הנכרע לבנה מנלחו פנה טבעיו מחייבה אוהס הענינים ההס והדומיס להס לא ומכחו ולס שבו פענע אחר, אכל כמו שז"ל עולם כמנהגו וכו'. זור דעויו הווא שזריך שיאמן, אע"פ שהנמש ז"ל כבר אמרו הנפלאות דברים זרים מאל, המנאס כהוביס בנ"ל ובמדרש קלה, והענין הווא הווא שהס רואיס הנפלאות הס ממה שצנעו ב"ל על גל אחד, וזה שהס אמרו כי כצנרע הש"י זה המצילוח והפנישו על אלה הפעניס עם צנעוים ההס שימחדש בהס כל מה שימחדש מהנפלאות צנעו מדוסס, ואוורו הנציא סודיעוהו השס צנעו אשר יאמר צו מה שיאמר ויפעל הדבר כמו שסס צנעו בשרש מה שטובע, וזה ולס הווא כמו שתרפרו הווא מורה על מעלה הוואמר והיוה קסה צעניו מחד שימחה ענע אחר מעשה בראשית או ימחדש רעון אחר שטובעו כן, וכאלו הווא ירעה ע"ד המשל שהווא שס צנעו המיס שידבקו ויגרו ממעלה למטה חמיד, רק צנעו הווא סנעו צו המצריס והמיס ההס לבד הס שימלקו. וכבר העירוסיך על פי עיקר זה המחדש, ושזו כלו צריחה מהמחדשות דבר, ושס נאמר ח"ל יונקן הנאי המנה הקב"ה עם היס שיהא נקרע לפני ישראל, הו"ד יושב היס לפניה הווא ליתו בן אלעזר לא עם היס בלנד המנה הקב"ה אלא עם כל מה שנכרע בששח ימי בראשית, הו"ד אני ידי נשו שמיס וכל זכאס צויה, צויה חס היס שיקרע, חס האור שלא חזיק לנחניו מיטאל ועזריה, וחס האריוס שלא יזיקו לדיעל, וחס הדג שיקוה חס יונה, והווא ההקס שפאר וכו', ע"כ. והס המצר נמשך אל המדרסיס, והאריו החזיק הרב"ע בקדמחה שימחו ההקסיס ח"ל, והטעם כאלו המנה עם מעשה בראשית, וגזר להיות אלה המצריס צנעור שאין כל חדס חסח השמש, וענעור שכתב שכתוף ע"ד ששי כלס כל המנשח, אמרו כי כסוף שווא סוף השמש ושמחה שפניו גזר להיות ככה, וטעם בין השמשות רנע היוה נקודה עגולה השמש כנגד שסה הארץ כנגד היושב אז הני עגולה השמש למעלה והנאי האחר למטה כנגד האדס, ע"כ. ובפירוט משנה זו שאלחנו עליה כהב הרמב"ס, כבר זכרנו לך בפ' השמיני שהס לא ימיתו בחדוש הארעון בכל עה, אכל בחחלה ענין הדברים שס צנעו שימשה בהס כל מה שימשה, כן יהיב הדבר שימשה מחדיי והווא הדבר הטבעי, או יהיב חדוש לעמיס רחוקיס והווא המוסח, הכל בשרה, על כן אמרו שניוס השפי שס צנעו הארץ שהשק קרה ועדוה, ולבאר שיוציא המיס, ולחמן שחדר, וכן שפאר וכו' עד אמרו חילו האמר אחרי שלס הנפלאות כלס הוואו צנעו הדברים ההס משחה ימי בראשית למה ייחד אלה העשרה, דע כי לא ייחדס לומר שאין שס מופת הוואס צנעו הדברים רק אלו, אכל אמר שאלו נעשו בין השמשות לבד, ושאר הנפלאות צנעו השמיסיס צנעו הדברים אשר נעשו צנעו העשוסיס חחלה. ואמרו ע"כ מל שיוס עם כהחלק המיס ההיס שיתקל יס סוף למשה יהושע ירבושע וכן לאליה וכן ללוישע, ויוס רביעי כשנכרע השמש הוואס צנעו שיממוד בזמן פלוני דבר ירבושע חלו, וכן שפר הנפלאות, מלבד אלו העשרה שהוואו צנעו הדברים ההס בין השמשות, ע"כ. ומשלוסיס דבריו בקדמחה אבות ס' ח'. והסקת זהו שיקר וחסיר לפי ספה ביאורו בין השמשות כמשמעו, שודט עומד לפני הכנר אשר יבאר עניו דרך משל כמו שזכרס. אלס כי עו והדו שווא עליו פי הדרך שכתב בעל העקידה שער כ"א על הדברים שנכרעו בין השמשות, ח"ל. כבר פירש הרמב"ס ז"ל טעם זלס הקדמיה בכלל אמרס הנאי המנה הקב"ה עם מעשה בראשית על היס שיקרע וכו' לומר שלא נמחדש לו מדע אחרי כן. אמנס לא פירש לו מה נקחו אלו העשרה מכל מעשה בראשית להיות בריאחס או מנאס צנרע שמה בין השמשות, שהווא דבר יחוייב לנשו חלו כל בני ספק. והס מה שפירס מאלו העשרה הווא ודאי שהס חווס בכלל הדברים הטבעיסיס שהטעל עוליסו מנחו צנעו בריאחס שישמעו בהס לשעמח ואחר כך ימחו למחשכ בראשון, אכל כל אחד מהס הווא מנאל מיוחד לעמנו בראו הקב"ה לבדו ושמו משומר ונל לנח זרע, כאיס כל אחד מהס הווא מין בפני עמנו, כמו שיכח במן שער מ"א צנעוים. אמנס מה שטובוהו בלמחרס שנכרעו בע"כ בין השמשות הווא שני ענינים נפלאים. האחד לומר שנכרעו אחר בריאח האדס כמה שיוור על מעלתו ויהיחס וינאיס הכלל הדברים הטבעיסיס שנכרעו קודם הפניסיס, והנס כאלו צנעוים בכלל צנעוים שמונח לבמור מלאכהו והולכיס עמו מהלך השלמות, כי לא היו אלא להשלמת ענינים נפלאים לקדוסיס אשר על צנעורס

במנהג, והתורה אומרת בשני המנהג, וההפקה ביניהם כי המנהגים שנשתנו הם בטבע, מפני שהיו בחפץ הקדמון מותנה בהם ומוסכם עליהם מששת ימי בראשית. ואני מודה לך מלך כוזר שבגמרא דברים שאינני יכול להטעמך בהם מעמים מספיקים ולא להביאם בקשר עינין, והם שהכניסו אותם התלמידים בגמרא מהשתדלם, מפני שהיה אצלם ששיחת החכמים צריכה לימוד, ומה שהיו נוהרים במה ששמעו מרבותיהם, עם השתדלותם שיחברו כל מה ששמעו מהם, והיו נוהרים שיאמרו אותם במלותם בעצמם, ואפשר שלא היו מבינים ענינו, ויאמרו כך וכך שמענו וקבלנו, ואפשר שהיה לרבותיהם במאמר ההוא ענינים נעלמו מהתלמידים, והגיע הדבר

אוצר נחמד

ולא יתאלץ בו השמוע מיונות עולם: והתורה אומרת בשני המבנה. כגד תסורס איין כלן שום מנסג, מ"מ ועכדתס את ס' אלסיכס וכדן כל תתמן וזס מומין וכסירויסו מתלס מרקין, ונאמר כל תסיס משכלס ועקרס בלרין את מססר ימין תאלס, וכיונל כזס נאמר שומר מלוס לא ידע דבר רע, וכבר נזכר שהזדיק גמור הסומר הסורס איין הענע שולט בו, ודומס לזס אמרו בגמרא דתענית מי סאמר לשמן וידיקין סוף יאמר לשמן וידיקין, וכן סיס נאמר סהלדיק חמומן, ודומס לזס סרבי: וההפקה ביניהם. הסכלמס נייסיס, שלל תאמר מאמר סתן רשות לנכעיס שימנו כזומיס מיוחדיס, סטעע נוסר בו תמיד רק צעס סהני נהחדס עינין אחר בו שלל כענעו, וכאליו יק כלן חדוס סהני ידיעס לפניו יתבדן אביר סלל לטוי לפניו מנראכיס, וכלשר נרל הענעיס כוסס לסס מתחלס סטעע כסדר סוס ענעעו סהיו נעת סוס על עינין סעס, כמו שהאמר סהוסס ענעע סהלך שפסחה את פוס סעס שינעו בליעת קרה, ולסלט שיתן מיימוי, וכן ככל הנסיס. ולכן יחסו לזס כריאס ע"מ"ס עין הספסות כלומר ססוף ממועט עין מעשי כראשית וביין סחורס שליוס מעסס כראשית קיימיס, כי סעולס עומד על התורס. ולפי סהלרס מדבריו גס ככל סלר סהיס המנסג סיס, ד"מ כריאס ס סוף סהנס על קרישיו, ובכריאס הנלגליס על עמידת סהמס ליהושע וכזכר כרמ"ס כסירוס סהנס ס"ל. והנס סהרי"ל אכרננאל סרבי סלסיב נגד דעת הרמב"ם כזס, וסיפ"ס ככ"ר סקיסו לדעת הרמב"ם, ואליו זכרו אלו הסעריס מתחמס גודל סליאוסס כעיני סהמן: ברפ"ק קדמון. ר"ל סביס סהתן סוס לטוי לפניו ית' מעולמי עולמיס ולא מתחדס אללו סוס סתן: שבגמרא דברים. סלרדייס: שאינני יבול וכו'. איין ככזו לסעיסו אהסן לך כי קלר סכלי מסס לפרס אהס על סדר נטון: ולא להביאם בקשר עינין. ויודו סיס סלויי יודע לקבד אהס לסוס עינין סהמס או מוסר או סוד, וכמזומס סלויס רק ססוריס ומעשיות קרות בלנד: והם שהכניסו אותם התלמידים בגמרא מהשתדלם. ר"ל כעבור גודל סהוקוקין אמוריס ומחמס ססיו מכיריס גודל מעלות הקדושים וסחסידיס ס"ז רעוטיסס ותפניו צדורס נטל לא ילל מסיסס וכל דרכיסס לריכיס לסתנון ססס ולהסוריס, כמ"ס תר"ל סשיית ס"ח לריכיס למוד, ונלמח שלל יבולר שלל גיעס מדברי סחמיס קדושים כללס סוס תועלת כזומסר או כדיר לרין אהר סהסנונוט, ולכן קעמו מעשיות בגמרא סכל סרו"ל ללמוד יטול ללמוד דבר מן מדריכיס: ומה שהיו נוהרים. ר"ל כהון סהסירוס אביר לסס: שיחברו וכו'. סיו שיחבדו כזומעסס כל מה ששמעו בלי הרבון מלל אהס: ואפשר שלל סיו מבייניס עניני. גס סהלמידיס, ער"ל ידעו כי לא דבר רק סוף: ענייניס נעלמו סן סהלמידיס. ולא נעו לנלות אהון לסס ומי סהריס ססס ואליו ביין מדעו, וכמו סלמרו

קול יהודה

עצמורס. וכסי ליהסס אל אחרית ע"מ"ס והוא עין ששמוס, כלומר מלכס בלתי נגמרה לזוכס העסע סהסנח מספיק וליו מניה לזמור לוחס עד אחר סהנס. והוא עינין נפלא מורה על ענינס ולמחח לרכס, וחס סכן אלו נכרלו מקדס ונשארס סלמחן סלויס ועומדת ע"ס נלח אל הפועל אחד משי קלוח סלפסר, כנהריח איש מלל מלל אהס אביר נעשו ככעילו סן לכות סן לחובס, שאליו לא כחרו כהס לא יללו. ואין לומר סלמי זכ רלוי סהסיה סתל סהלוי כדברים סכעטיס ע"מ"ס עין השמוס, שהרי סהלוי לא כהן סליולו אלל כעעס חפסס הדבר נעמו שליו סול. ואלוס אמרו שנכרלו סן מתחלס לא לסלק חדוס המדע לנד כי חס לסלק חדוס יס מליו סזה נהיחד אל זמן סכריאס לנד, אלל מסס וליין כרל אלסיס לעשות, כי סוף עיקר סהסנח וטעמו כמו סככטע עבר ד', ע"כ. והספן הקדמון אשר זכר סוס סככד סיו לעולמיס רעמו ית' קדמון כקדמיו אשר בו כוון להדס הדברים לעס אשר רלחו וכבר בו ועל סהון אשר נזרס כחמוס מלל בלתי מני וסחמדוסס כזומס כהמיס ס' י"ח פ' י'. לך מה שישיב הדעת סוס מן סהמנוס ככר זכרו כעל סקריס סלמיר כ' פרק ב': ולא להביאם בקשר עינין וכו'. ר"ל כמסורה בריית יבאר מייסב קרוב אל סהכל: מהשתדלם. ר"ל כרוב זרישוס וסהסדלותס: מפני שהיה אצלם וכו'. סהנס סהסיה סנה סהסדלותס סלמיר מה סהיה אללס לעיקר קייס ששיחת סחמיס לריכס לימוד, כמו סדרשו על ססוק ועליו לא יבול, וגס כן מלשר סיו סהריס כמה ששמעו מרבותיהס ליהונו סמור כלנוסס, ומזורף לזכ סיוחס סהסדלס הדבר על ספר כל מה ששמעו מהס, וככן סיו נוהרים שיאמרו אותם במלותם בעצמם, כמו שסנינו ענדיות ע"ק סלל לומר מלל איין מיס סלויסיס עוסלסיס סהקו, אלל סלרלס הייב לומר כלשון רבו, ע"כ: ואפשר שלל סיו מבייניס ענינו. מה ששמעו, לקוצר סללות: ויאמרו כך וכך שמענו וקבלנו. ומלרו סחמויס וסחמויס הדברים ככשר סהס, כי לא יכלו סהלמידיס להרכיב קבני מפרסיס, אס סהסדלס כלמור, וסס מקורף סנהס, כי סס עמלס לא ידעו מה סוף סהמוון ססס, ועכ"ל סעלו הדברים סהקוצלויס אשר סיו לרשימיסס נלס ללות עולם לא יכיר, כי סלמס אפסר שהיה

הרבר אלינו והקלנו בו מפני שלא ידענו ענינו. אך כל זה כמה שאינו במותר ובאסור, על כן לא נרניש אליו ולא י"פחות (כ"ל יפחית) החבור עם הפנים אשר זכרתיים :

עד אמר הכוזרי כבר הטיבות לבי וחוקת אמונתי בקבלה. ורצוני עתה שתראה לי "מעם (כ"ל מעט) מחכמותם, אהר שתוסיף לי ביאור בשמות האלהים יתברך, ותרחיב לי בענין מעט בעורת אלהים :

נשלם המאמר השלישי בעורת ה'

אוצר נחמד

קול יהודה

שחיה לרבותיהם במאמר ההוא ענינים וכו', כי עם היונה קרד המלוח היה שלם בטעמים, ואין להקל בענינו. ועל כיוצא באלו כתוב במסורת המאמר בהקדמתו וז"ל, כתב רב שפירא גאון ז"ל במגלת סהריו על עיני האגרות, הני מילי דנפקין מפסוקין ומקרו מדרש ולאגדה אומדנא ניהו. ואמר עליו כי דבר זה על קלת מהמדרשות שאמרו האחרונים כגון ר' תנחומא ור' אבשיא או על דברים מעטים מדברי אגדה שבגמרא כדכתיב בראשית, 'כגון מה שאמרו בראש פ' הורק במסכת שבת ת"ד מקושא זא לאשמד וכו' והדומים לזה, אבל רובם הם סודות והכמות עליונות ומוסרים ומדות טובות והנהגות בני אדם ותיקון הגוף והנפש, ואין ראוי להיות רחוב בשביל המעוט, ע"כ :

ולא יפחות החבור עם הפנים אשר זכרתיים. הם אופני נחית הדרכות והנהגות והמעשים שקדם זכרם, כי צדק ילין גם וגדלה הועלה בפנים מפנים שונים. וכפלי מה שהניח ראשונה כי במותר ובאסור אין פרץ ואין יוצאה ועל כן לא נרניש לעניני הדרכות, שב לבאר כי גם מלד הדרכות עצמם אין לוחה ברחובותינו לפחות מעלת החבור מפניהם, ליהותם גם הם מיוסדים על אדני היושר עם הפנים שבזכרו :

עד ורצוני עתה שתראה לי מעט מחכמותם. עם היונה כונה זו ולזה לשמוח, עתידה היא שחטקך-מתקומה ע"י נגול הדברים אשר הודעתך בבוקר השני, והנה נרביעי סימן כ"ח יסיה האות הוה, כי עם בקש זאת מידו לאמר רצוני שהראני מעט מחכמות ההכמים וכו', אחרי ההבאר לו שם מסומן כ"ד ויולין מה שפאר בידיו מן ההכמות הראשונות על ידי נגולו כלאמר. מולט אמרו אהר שתוסיף לי ביאור בשמות האלהים וכו', ענינו אהה המלות להדמות עינים בשני סימן ב' בהחלה בואו לחסות כנפי השכינה, וראשית דברי שליחי היה שם סימן א' על השמות והמדות המיוחסות אל הבורא ית' וכו', כי אמנם זה השער לה' דיקיים יבואו בו, ואהה אמרת ויעדך בשם וגם מלאת מן נעימי כמה שהגדלת חשיה והוספת על ביאור עינים, אלא שעדיין לאתה נפשי לאלהים בדיעת שמוחיו הקדושים ולא בלאו עד עתה אל המותה מנגוליה הסודיים שהחדשו בינינו ופי אורך מקומן ושפטן, ועשה קחם נא אלי ואזכרם :

נשלם מאמר שלישי. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :